vše o Twist a Go, s mobilem rychle na Internet, mobily a zdraví

soutěž o mobil Nokia 7110

mobility

znáte z Computeru

mobil v kapse

lezou mobily na mozek?

4–2000–II
15 Kč–20 Sk
vyšlo 20. dubna 2000

život bez paušálu

Rostislav Kocman

Předplacené služby od A do Ž

Když budete chtít poradit před pořízením mobilního telefonu, téměř bych se vsadil, že zjistíme, že se vám vyplatí předplacená karta. Jsou běžné mobilní tarify opravdu tak nevýhodné? Proč si předplacené karty pořizuje osmdesát procent nových mobilních telefonistů?

Začneme úplně od kořínků. Abyste svůj mobilní telefon mohli používat, musíte do něj nejdříve vložit kartu SIM, na které máte své telefonní číslo. Existují dva způsoby, jak si tuto kartu pořídit. Můžete zajít do prodejny mobilního operátora nebo dealera a *uzavřít smlouvu o využívání služeb* – pořídíte

si *tarifní program*. V tomto případě budete za tyto služby platit zpětně, jednou za měsíc vám přijde vyúčtování s provolanou částkou. Budete ale platit také měsíční poplatek. Tento způsob placení je kompenzován tím, že máte k dispozici více služeb, mnohdy v lepší kvalitě, a obvykle máte také v ceně paušálu k dispozici určitý počet volných minut, které můžete provolat zdarma.

Druhým způsobem, jak si pořídit kartu SIM, je koupit tzv. *předplacenou kartu*, nebo *sadu s telefonem a předplacenou kartou*. Nebudete uzavírat smlouvy, nebudete platit paušální poplatky. Budete si jen kupovat kupóny, s jejichž pomocí svoji kartu *nabíjete* určitým kreditem – částkou, ze které je vám při každém použití telefonu strháváno hovorné.

Kdo koho úvěruje

Největší rozdíl mezi těmito dvěma způsoby užívání karet, mezi tarify a předplacenými kartami, je ve způsobu placení.

U tarifního programu zákazník vlastně *využívá úvěr* od mobilního operátora. Nejdříve vyčerpá služby za určitou částku, a tu zaplatí až později. Oproti tomu u předplacených karet vlastně zákazník operátorovi *půjčuje peníze*. Za kupón totiž musí ihned zaplatit a jeho hodnotu spotřebovává postupně.

Předplacené karty jsou tak pro operátora výhodnější. Jejich uživatelé sice obecně platí měsíčně méně, jenže operátor má jistotu, že zákazník zaplatí. I když existují tarifní programy, které jsou cenově nevýhodnější než předplacené karty, bez velkého zkreslení je možné prohlásit, že minutové poplatky u předplacených karet jsou vyšší než u tarifů.

Majitelé předplacených karet mohou využívat méně služeb než tarifní zákazníci. Rozdíl v nabídce služeb se však neustále stírá ve prospěch předplacených karet, kterým v současnosti chybí snad jen možnost pohodlného používání v zahraničí (i když jsem nyní celou záležitost zjednodušil, nebudu ji rozebírat, protože k tomuto tématu se ještě vrátíme).

Nejen karta, ale i telefon

Sady s předplacenými kartami je možné pořídit téměř kdekoli – v prodejnách operátorů, jejich dealerů, v obchodních domech nebo na benzinových pumpách. Zákazník si jen vybere „tu svou“, zaplatí a hned může telefonovat. V sadě je vždy mobilní telefon s nabíječkou, návodem a záručním listem (prodejce jej musí při koupi potvrdit). Je zde karta SIM, návod na její použití a také kódy PIN a PUK2.

V tomto článku vám poradíme

- Co to vlastně jsou předplacené karty a jak fungují
- Jak si vybrat správnou předplacenou kartu
- Který telefon s předplacenou kartou je pro vás vhodný
- Jak předplacenou kartu efektivně používat

obsah

3 život bez paušálu
Užitečné informace pro 80 % nových uživatelů mobilů. Naprosto vše o předplacených službách. Přehled všech sad Twist a Go.

12 je mobil zdravotně nezávadný?
Shrnujeme závěry vědeckých výzkumů, testujeme absorbér elektromagnetického záření, přinášíme tři rozhovory s odborníky.

mobilitky 18
Novinky kapesního světa.

mobilní Internet začíná mít smysl
20 EuroTel nabízí službu, která stojí za to. Test Nokia CardPhone 2.0.

oskarovy vábničky
Pro koho jsou určeny tarify Oskara? 24

před objektivem člověk
25 Šestý díl praktického seriálu o digitální fotografii. Téma zní: jak fotit lidi.

recenze 26
Mobilní telefony: Motorola TimePort P7389 a Talkabout T2288, delší zkušenosti se Siemens S25 – **Notebooky do náprsní kapsy:** Dell Latitude LS, Fujitsu Siemens LifeBook B, IBM ThinkPad 240 – Digitální fotoaparát Kodak DC290 – Bezdrátové síťové karty a datový projektor Compaq

elektronoviny v dlani 37
Nejlepší české weby pro kapesní počítače.

39 mobilní servis
Čtyři strany mobilních tipů a odpovědi na dotazy čtenářů.

obsah 4-2000

30 mobilních dnů

Iridium – čest jeho památce. Satelitní mobilní síť Iridium nenašla partnera, který by byl ochoten investovat do krachujícího podniku. Několik desítek satelitů se tak naposled proletí kolem Země, než shoří v atmosféře a zbytky dopadnou do oceánu. Zákazníci svůj satelitní mobil za desítky tisíc, který fungoval pouze v Iridiu, můžou dát na hraní dětem. Chcete-li do Iridia investovat sami, podívejte se na web **www.saveiridium.com**.

Na troufalé mobilní operátory, kteří přes své internetové linky nabízeli nejlevnější hovory do zahraničí, **si došlápl monopolní Český Telecom**. Když se mu tyto mobilní služby nepodařilo zastavit soudní cestou, použil stejné zbraně a nabídl vlastní telefonování přes Internet. Přišel se službou Xcall, která má nejvýhodnější ceny – lze ji ovšem využít pouze mimo špičku a o víkendech.

Do své banky se dostanete už i z Twistu! Musíte si sice zatím vybrat jen mezi Expandia Bankou a IPB, ale do světa GSM bankovnictví co nevidět pronikne také ČSOB.

EuroTel boduje s mobilními daty. Nabídkou čtyřikrát rychlejších datových hovorů a snížením ceny za data na bezkonkurenční dvě koruny za minutu dokázal, že mobilní Internet není jen pro nejvyvolenější z vyvolených.

Staronová mobilní značka na našem trhu: Benefon má nového českého distributora (Cellular Star) a jsme zvědavi, jestli se dobrá pověst této značky známá ze starších telefonů NMT potvrdí také u modernějších mobilů GSM.

Politici **ve WAPu objevili možnost komunikace se svými voliči** – konkrétně senátor Mirek Topolánek (wap.topolanek.cz). Jenže WAP je použitelný pro operativní zjištění krátké informace – volební program a životopis politika na svém telefonu číst nemusím.

Podnikat v mobilních komunikacích se vyplácí. EuroTelu z loňského obratu 19,8 miliard korun zůstalo 4,3 miliard zdaněného zisku, RadioMobil při obratu 10,9 miliard vytvořil zisk 865 milionů. Investice obou operátorů byly podobné (EuroTel 6 miliard, RadioMobil 5,5 miliard) a rovněž počty zákazníků se přibližují (EuroTel 1,2 mil, RadioMobil 1 mil).

Marek Lutonský

Každý z obou operátorů – EuroTel a RadioMobil – má v nabídce přibližně deset předplacených sad. Předplacené služby EuroTelu se nazývají *EuroTel Go*, RadioMobil svoje karty nazývá *Paegas Twist*, třetí mobilní operátor Oskar předplacené sady zatím chystá. Ve velkých obchodních domech nebo u velkých prodejců mobilních telefonů se můžete setkat ještě s jinými sadami, které tyto společnosti připravily samy.

Předplacené služby ale nejsou pevně vázány na sady s telefony. Jestliže už telefon máte, můžete si poměrně levně pořídit pouze kartu SIM a používat ji se svým mobilem.

RadioMobil proto pro Paegas Twist nabízí jen příchozí roaming, kdy si zaplatíte zálohu a můžete přijímat v cizině hovory až do její výše.

EuroTel sice nabízí obousměrný roaming, ze zahraničí můžete s kartami Go i telefonovat, ale použití této služby je trochu složitější než u plnohodnotného roamingu tarifních programů.

Všechny služby dostupné pro předplacené karty se aktivují na infolinkách. U karet Twist voláte na telefonní číslo **4603**, kde živého operátora požádáte o aktivaci služby. Majitelé EuroTel Go budou volat ***88**, kde je přivítá hlasový systém, ve kterém se pohybují tisknutím tlačítek na mobilním telefonu. I když lze v tomto systému aktivovat všechny služby přístupné kartám Go, můžete – pokud budete mít problém – hovořit také s živým operátorem.

proč předplacenou kartu

- Není nutné platit měsíční poplatky
- Není třeba uzavírat smlouvu
- Při menším až středním počtu volaných minut měsíčně (až 110 minut) je většinou výhodnější než tarifní program

proč tarifní program

- Pro tarifní programy existuje širší nabídka služeb
- Je možné využívat plnohodnotný roaming
- Při větším počtu volaných minut měsíčně jsou tarify výhodnější než předplacené karty

Telefony v sadách splní vaše potřeby

Mobily v předplacených sadách nelze až na výjimky považovat za špičkové modely. Jde však o telefony, které jsou snadno pochopitelné pro většinu uživatelů.

S mobilními telefony v předplacených sadách EuroTel můžete využívat všechny funkce, které karty Go nabízí. Ze všech telefonů je možné karty nabíjet (to s každým telefonem nejde), u všech vidíte při hovoru zbývající kredit, všechny telefony podporují kvalitnější přenos hovoru technologií EFR (u EuroTelu označovanou jako SuperSound), se kterou hlas zní velmi čistě.

Paegas se se svými sadami Twist kvalitním zvukem nebo zobrazením kreditu na displeji během hovoru nemůže chlubit, nabízí však službu SIM Toolkit, která umožní snadno získávat praktické informace, nově také dokáže přes mobil komunikovat s bankou. Twist se nedávno odhodlal k odvážnému kroku: zpřístupnil pro předplacené karty faxové a datové přenosy, což byla až dosud výsada tarifních programů. To vše proto, aby tito uživatelé mohli využívat Internet v mobilu – službu Paegas WAP. Přístrojů, se kterými by se WAP dal používat, zatím sice v předplacených sadách není mnoho (pouze jediný), počítá se však s tím, že časem se na Internet dostanete z každého mobilního telefonu.

Když předplacené karty dohánějí tarify

Existují také služby, které nejsou závislé na telefonech, ale na mobilních operátorech. Například *roaming* [čti rouming], jak se označuje možnost používat mobilní telefon v zahraničí. Zprovoznit tuto službu pro předplacené karty je obtížné. Uživatel musí mít kdykoli možnost zjistit, jaký kredit mu zbývá, jenže operátoři si částky protelefonované při volání v zahraničí předávají až po delší době.

Kolik ještě můžu provolat?

Jednou z nejdůležitějších služeb, kterou uživatelé předplacených karet potřebují, je informace o zbývající výši kreditu – tj. kolik ještě můžou do dalšího nabití karty provolat. U Paegas Twist zjistíte přesnou částku zavoláním na telefonní

proč EuroTel Go

- Nabízí levnější volání do sítě EuroTel (i když ve špičce je pořadí 1. Original Go, 2. Twist, 3. Quatro Go)
- Umí telefonovat i v zahraničí
- Můžete si vybrat mezi dvěma tarify
- Zobrazuje zbývající kredit na displeji i v průběhu hovoru
- Kredit lze dobíjet i z Internetu
- Podporuje kvalitnější přenos zvuku technologií EFR (EuroTel SuperSound)

proč Paegas Twist

- Levněji volá do sítě Paegas, do sítě Českého Telecomu ve večerních hodinách a o víkendech, do sítě Oskar
- Umí levněji odeslat krátké textové zprávy
- Nabízí datové a faxové přenosy
- Dostanete se s ním na mobilní Internet – WAP
- Podporuje technologii SIM Toolkit a můžete s ní využívat *GSM bankovnictví*

číslo **4601** nebo napsáním kódu ***101#** a jeho odesláním (za okamžik se na displeji objeví aktuální výše kreditu). V průběhu hovoru však u Twistu na rozdíl od EuroTel Go informaci o zbývajícím kreditu nenajdete. Tuto svou výhodnou službu EuroTel oprávněně zdůrazňuje. Na většině jeho telefonů vidíte na displeji aktuální výši kreditu a vidíte ji i v průběhu hovoru.

Dobíjení kreditu je u obou karet stejné a stejně snadné. Koupíte si kupón, využijete jeden ze způsobů dobíjení (telefon, Internet – viz praktickou část článku) a kredit je okamžitě připsán a připraven k využití. U karet Paegas Twist musíte dobíjet nejméně jednou za *12 měsíců*, u karet EuroTel Go jednou za *18 měsíců*. U Go musíte navíc jednou za tři měsíce provést hovor, jinak bude karta zablokována. Nemusíte se však bát opomenutí, protože těsně před uplynutím této lhůty, nebo před vyčerpáním kreditu, dostanete krátkou textovou zprávu s informací o tom, že si musíte svoji kartu dobít.

Nedotovaný telefon nebo sadu?

Když se přece jenom rozhodnete pro tarifní program, na předplacenou sadu ještě nezapomínejte. V případě, že si vyberete telefon, který je současně nabízen i v předplacené sadě, kupte si raději předplacenou sadu a ihned v prodejně požádejte o přechod na zvolený tarifní program.

Ceny nedotovaných telefonů jsou většinou přibližně stejné, někdy i vyšší než jsou ceny předplacených sad se stejným telefonem. Jenže když koupíte předplacenou sadu, nebudete muset platit aktivační poplatek ve výši 2 625 Kč (EuroTel) nebo 2 515 Kč (RadioMobil), přechod na tarif stojí jen 500 Kč. Nedotovaný telefon má přesto jednu výhodu: není blokovaný pro použití v síti jednoho operátora, a pokud je, nebudete mít problém s jeho odblokováním. Oproti tomu telefony v předplacených sadách jsou až na výjimky zablokované.

Předplacené karty jsou pro většinu

Říká se, že předplacené karty se hodí pro méně náročné telefonisty. Není to úplně pravda. Při velmi častém volání se sice skutečně vyplatí tarifní programy, zejména pro volání do pevné sítě Českého Telecomu, ale u průměrného telefonisty je většinou výhodnější předplacená karta. Není totiž nutné platit paušální poplatek, který po přepočítání na minutové sazby není nezanedbatelný.

Nerozumíte? Tak konkrétně za paušální poplatek u nejlevnějšího tarifu EuroTel Relax (255 Kč) můžete s předplacenou kartou Go provolat 88 minut do sítě EuroTel mimo špičku. Podobně je tomu i karty Twist. Za měsíční paušál tarifu Paegas 20 (295 Kč) můžete hovořit 105 minut do sítě Paegas v nočních hodinách, u tarifu Paegas 20 lze jen využít dvacet volných minut zdarma.

mobilní abonence

Přehled cen za mobilní telefonování s předplacenými kartami (ceny jsou uvedeny s DPH)

Česká republika

Volání do sítě:	Předplacená karta:	EuroTel Original Go	EuroTel Quatro Go	Paegas Twist
Český Telecom	špička	15,50 Kč	9,90 Kč	9,90 Kč
	mimo špičku	5,50 Kč	7,90 Kč	7,90 Kč
	noc, víkendy, svátky			5,00 Kč
EuroTel	špička	5,50 Kč	6,90 Kč	5,80 Kč
	mimo špičku		2,90 Kč	
	noc, víkendy, svátky			
Oskar	špička	15,50 Kč	9,90 Kč	6,80 Kč
	mimo špičku			
	noc, víkendy, svátky			
Paegas	špička	5,50 Kč	9,90 Kč	5,00 Kč
	mimo špičku		7,90 Kč	2,80 Kč
	noc, víkendy, svátky			
Hlasová schránka		2,50 Kč	2,50 Kč	2,00 Kč
Textovka		3,30 Kč	3,30 Kč	2,80 Kč
Cena samotné karty		1 995 Kč (v ceně je kredit 1000 Kč)		*1 399 Kč (v ceně je kredit 400 Kč)
Hodnoty kupónů		500 Kč, 1 000 Kč, 2 000 Kč		400 Kč, 800 Kč, 2 000 Kč

Slovenská republika

Volání do sítě:	Předplacená karta:	EuroTel Easy Life	EuroTel Easy Nonstop	Globtel Prima
EuroTel	špička	9,80 Sk	9,80 Sk	14,90 Sk
	mimo špičku, víkendy	5,80 Sk		
Globtel	špička	15,80 Sk	9,80 Sk	11,90 Sk
	mimo špičku, víkendy	9,80 Sk		4,90 Sk
Slovenské Telekomunikácie	špička	15,80 Sk	9,80 Sk	14,90 Sk
	mimo špičku, víkendy	9,80 Sk		
Hlasová schránka		3,80 Sk	3,80 Sk	4,90 Sk
Textovka		3,00 Sk	3,00 Sk	3,00 Sk
Cena samotné karty		1 490 Sk (v ceně je kredit 500 Sk)	1 490 Sk (v ceně je kredit 500 Sk)	1 290 Sk (v ceně je kredit 490 Sk)
Hodnoty kupónů		500 Sk, 1 100 Sk, 2 300 Sk		490 Sk, 750 Sk

* Předplacená karta Paegas Twist s podporou bankovních služeb stojí 1 599 Kč (včetně kreditu 400 Kč)
Tarifikace v síti Globtel probíhá po minutách, v ostatních sítích po 30 sekundách.

časová pásma pro předplacené karty

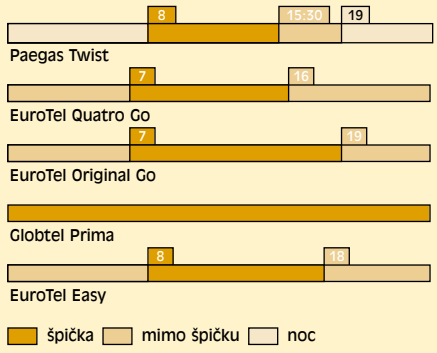

Při střídmém volání vychází tarifní programy značně nevýhodně. Tarif si většinou pořídíte jen kvůli některým službám, když voláte opravdu mnoho, nebo když jde o firemní telefon, kdy lze pomocí tarifů lépe kontrolovat náklady. A naopak – když telefon chcete jen na to, abyste byli neustále k zastižení, nemůžete sáhnout po ničem jiném než po předplacené kartě. ■

předplacené karty prakticky

Rostislav Kocman

Mobilní telefony

Česká Horská služba, která se v letošním mezinárodním klání dvoučlenných družstev umístila na pěkném třetím místě, **si za generálního partnera zvolila EuroTel**. Záchranáři sice pro svoji vlastní komunikaci používají vysílačky, ale pro komunikaci s Policií, zdravotníky nebo postiženými turisty se bez mobilů neobejdou.

Jestliže uvažujete o pořízení nového mobilního telefonu a nebude vám vadit tarifní program, je tady pro vás nová akce EuroTelu. **Všichni noví majitelé tarifních programů můžou po dva měsíce o víkendech volat** do sítě EuroTelu a Českého Telecomu zdarma! Současní uživatelé se musí spokojit s *nejlepším pokrytím široko daleko*.

Pro velké zákazníky je v nabídce EuroTelu velké lákadlo. Pro komunikaci mezi mobilními telefony jedné firmy v tzv. *virtuální privátní síti* nabízí EuroTel minutovou sazbu 1,50 Kč a 300 volných minut.

Mobil u RadioMobilu lze koupit i na splátky. Pokud vlastníte úvěrovou OK kartu (**www.okkarta.cz**), můžete ji ve firemních prodejnách RadioMobilu použít nejen k platbě dotovaných a nedotovaných mobilních telefonů, příslušenství nebo předplacených sad, ale také k zaplacení aktivačního poplatku a zálohy na roaming.

Většinovým vlastníkem RadioMobilu se stala německá telekomunikační společnost Deutsche Telecom. Ve společnosti RadioMobil patří konsorciu C-Mobil, v němž má právě Deutsche Telecom prostřednictvím své dceřiné společnosti T-Mobil podíl 84,55 %, přesně 60,8 % – doposud měl podíl 41 %. Za toto navýšení C-Mobil zaplatí druhému největšímu akcionáři RadioMobilu, Českým radiokomunikacím, částku 765 milionů dolarů.

Textové zprávy je už možné vyměňovat mezi všemi českými mobilními sítěmi, jsou už totiž navzájem propojeny. Znamená to, že z Oskara přijde textovka na telefon EuroTelu a opačně. Zprávy pro telefony v síti Oskar můžete posílat i z webových stránek sítě (**www.oskarmobil.cz**), na e-mailovou adresu k mobilnímu číslu si zřejmě ještě chvíli počkáme.

Nokia to s WAPem umí a proto uspořádala prezentaci služeb, které je možné s technologií WAP nabízet. WAP není suchá služba pro byznysmeny, je vhodný i pro zábavu – například pro on-line sázení nebo objednávání vstupenek. Podobné je to i u rezervačních služeb, objednat si z mobilu ubytování patří k jednoduchým a velmi pohodlným úkonům. WAP je vhodný také pro služby moderních bank, čehož je příkladem například naše Expandia Banka. Ale aby to někoho nezmátlo: služby musí dodat jejich provozovatelé, Nokia jim jen dodá kompletní technologii.

Telefony pro WAP jsou stále považovány za podpultové zboží. A to přesto, že Motorola v Evropě prodala už více než milion wapových telefonů, což je více než součet prodejů ostatních výrobců (toto je údaj Motoroly). Dva wapové telefony Motorola můžete pořídit i u nás: TimePort P7389 a Talkabout T2288.

EuroTel ve spolupráci s Citybank nabídne virtuální platební kartu Juice Pay pro snadné bezhotovostní platby na českém Internetu.

Koupil jsem si novou kartu

Novou předplacenou kartu není třeba nijak aktivovat, to už provedl operátor za vás. Karty se prodávají přednabité, takže před voláním stačí vložit kartu do mobilu a už můžete telefonovat. Základní telefonní čísla (na hlasovou schránku, infolinku, dobíjení kreditu) už jsou na kartě uložena.

Jestliže se na vložení karty do telefonu necítíte, požádejte prodejce, aby vám to předvedl – jistě vám vyhoví.

Dobíjím svoji kartu

Nejjednodušší je dobít kredit z vlastního telefonu, ze svého telefonního čísla. Předtím si musíte koupit nabíjecí kupón (lze ho sehnat téměř na každém rohu). Opatrně z něj setřete políčko a uvidíte čtrnáctimístný číselný kód. Po jeho zadání tlačítky telefonu (nestačí, když kód přečtete) bude hodnota kupónu připsána k vašemu kreditu. Kupón po nabití můžete zahodit.

Dobíjení Paegas Twist

◗ Dobíjení *z vlastního mobilního telefonu*: zavoláte na telefonní číslo **4602**, kde vyberete z hlasového menu položku *Dobití vlastního účtu* (klávesa 2). Nyní přijde samotný okamžik nabíjení – zadáte nabíjecí číslo z kupónu, potvrdíte jej, hlasový systém jej přečte a pokud bude vše v pořádku, bude kredit navýšen, nabit.

◗ Pokud už jste někdy nabíjeli kredit ze svého vlastního mobilu, můžete příště svou kartu nabíjet i *z jiného telefonu*. Je to z toho důvodu, že při prvním volání na číslo 4602 si nastavíte své přístupové heslo. Volá se na telefonní číslo **0603 12 46 02**, které je dostupné i ze zahraničí, volání na toto číslo je z telefonu Paegas zdarma. Po zadání hesla zadáte podobně jako u předchozího způsobu nabíjecí kód, a pokud se nespletete a potvrdíte jej, přičte se hodnota kupónu ke kreditu. Když heslo zadáte třikrát špatně, budete muset požádat o pomoc operátora na infolince.

Nabíjet můžete v klidu, v průběhu zadávání nabíjecího čísla můžete libovolně mazat až do okamžiku, kdy číslo potvrdíte křížkem (#). Na zadání máte jen tři pokusy, a pokud se vám číslo podaří zadat třikrát chybně, opět kontaktujte infolinku (4603), kde vám pomůžou.

EuroTel

◗ Nabíjet můžete *ze svého vlastního mobilního telefonu*. Zavoláte na linku Go (***88**), kde budete postupovat hlasovým menu až k položce *Nabití kreditu* (1 1) . Zde potvrdíte svoje telefonní číslo, zadáte nabíjecí kód, potvrdíte jej a kredit bude navýšen – dostanete krátkou textovou zprávu s potvrzením. U některých telefonů je nutné telefon vypnout a zapnout, aby se navýšení kreditu projevilo.

◗ Při nabíjení *z jiného telefonního čísla* v síti EuroTel volejte ***88**, z jiných sítí nebo ze zahraničí použijte číslo **(02) 67 01 11 88**. Postup je stejný jako při volání z vašeho mobilního telefonu jen s tím rozdílem, že po dotazu systému

k čemu slouží kódy PIN a PUK

PIN – čtyřmístný kód, který zná jen majitel karty SIM. Pokud je nastavena ochrana karty kódem PIN (nastavuje se v menu mobilu), bez jeho znalosti není možné kartu SIM používat. Pokud je PIN zadán třikrát špatně, karta se zablokuje a lze ji odblokovat jen kódem PUK.

PUK – osmimístný kód, s jehož pomocí je možné odblokovat zablokovanou kartu SIM. Tento kód je také potřeba při změně kódu PIN.

PIN2 – čtyřmístný kód pro přístup k některým funkcím karty, jako jsou informace o ceně hovoru. Běžně tento kód není potřeba. Při trojím špatném zadání je opět karta pro tyto změny zablokována a lze ji odblokovat jen s kódem PUK2.

PUK2 – osmimístný kód, který je nutné znát pro změnu kódu PUK2, případně pro odblokování služeb karty po trojím chybném zadání kódu PIN2.

uvedete své telefonní číslo. Po jeho potvrzení zadáte nabíjecí kód, potvrdíte jej a čekáte na textovku, která potvrdí navýšení kreditu.

◗ Kartu Go můžete nabít i *z Internetu*. Na stránce **www.eurotel.cz/czi/go_sluzby. htm** (klepněte na *Nabíjení Go*) zadáte svoje telefonní číslo, kód z nabíjecího kupónu a formulář odešlete.

Chci vidět výši svého kreditu

Majitelé karet EuroTel Go vidí aktuální výši kreditu neustále na displeji telefonu a vidí také kredit v průběhu hovoru. Existují však mobilní telefony, které zobrazování kreditu na hlavním displeji nepodporují a pro tuto informaci musíte navštívit menu.

U karty Go ale přesto může být v jednom případě informace o kreditu neaktuální – když odesíláte krátké textové zprávy. Za ně se totiž poplatek odečítá až tehdy, když jich odešlete více, nejčastěji pět nebo jedenáct. Vždy však můžete zavolat na linku Go a nechat si poslat krátkou textovou zprávu, která zůstatek na displeji zaktualizuje.

Majitelé karet Paegas Twist musí pro zjištění stavu kreditu zavolat na telefonní číslo **4601**, případně odeslat kód ***101#** (obě čísla byste měli už mít uložena v telefonním seznamu).

zbývající kredit na displejích Twistu

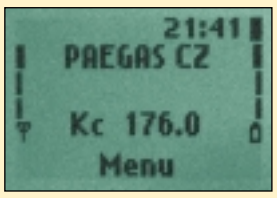

Existuje jeden způsob, kterým lze omezení Twistu obejít. Tento postup však nebyl ověřen na všech mobilních telefonech a je možné, že někde nemusí fungovat. Nejdříve zjistěte aktuální výši kreditu. Nyní v menu telefonu zadejte *sazbu za jednotku* ve výši 0,1 (někdy je třeba zadat i Kč). K této operaci budete potřebovat kód PIN2, který najdete na lístečku v krabici s mobilem.

V menu nastavte *limit ceny hovoru* – stejný nebo nižší, než je aktuální kredit. Po opuštění menu se na hlavním displeji (například telefony Nokia) nebo v menu telefonu (telefony Ericsson) objeví aktuální výše kreditu, která se po každém hovoru upraví. Ovšem vzhledem k tomu, že informace o změně se načtou z databáze operátora, ale telefon si je počítá sám, může se udávaný údaj od skutečnosti mírně lišit. Navíc se vůbec neprojeví odeslané textové zprávy – pokud budete chtít zobrazovat přesný kredit, budete jej občas muset zjistit doporučeným způsobem a limit ceny hovoru nastavit na nově zjištěnou částku.

Jak často musím volat?

Kredit nezůstane na kartě po neomezeně dlouhou dobu. Jestliže jej do určité doby nespotřebujete, nebo neobnovíte dalším nabitím, propadne a karta bude navíc deaktivována. U karet Paegas Twist musíte nabít nejméně jednou za 12 měsíců, u EuroTel Go sice až jednou za 18 měsíců, nicméně jednou za 3 měsíce musíte uskutečnit alespoň jeden hovor. Tato lhůta běží od posledního nabití. Původní kredit nemusíte v této lhůtě spotřebovat, skutečně jde jen o to, abyste kartu v této lhůtě znovu nabili.

Budu odesílat textovky

Budete potřebovat správně nastavit číslo střediska textových zpráv (SMS centrum). To se provádí v menu mobilního telefonu (nejčastěji v sekci *Zprávy/Nastavení*) a u předplacených karet je toto číslo přednastaveno operátorem. Přesto jej však můžete zkontrolovat. Pro karty EuroTel Go je to telefonní číslo +420602909909, pro Paegas Twist +420603052000.

Nechci používat svoji hlasovou schránku

Souběžně se zrušením hlasové schránky bude zrušeno i přesměrování do ní – když se vám někdo nedovolá, nebude moci zanechat vzkaz. Majitelé karet Go opět využijí hlasový systém na lince Go, kde lze hlasovou schránku deaktivovat i reaktivovat. Majitelé karet Twist zavolají na infolinku, kde požádají operátora o deaktivaci hlasové schránky. Stejným způsobem si můžou hlasovou schránku znovu obnovit. Obě operace jsou zdarma, u Go ale můžete provést změnu jen jednou za čtrnáct dní; s Twistem si můžete schránku aktivovat a deaktivovat bez omezení, třeba třikrát denně.

U předplacených karet nemůžete na rozdíl od tarifních programů nastavit přesměrování na jiné telefonní číslo.

Budu používat roaming

Majitelé předplacených karet zavolají na své linky (***88** pro EuroTel Go nebo **4603** pro Paegas Twist) a zvolí aktivaci z hlasového menu (Go), nebo požádají o aktivaci operátora (Twist). Obě karty můžete v zahraničí využívat jen do té doby, dokud nespotřebujete kredit. Karty Go můžete dobíjet i ze zahraničí z vlastního mobilního telefonu, jen s sebou musíte mít dostatek kupónů, v cizině je totiž neseženete. Karty Twist lze v zahraničí dobít také, ale z jiného telefonu, který podporuje tónovou volbu – Twisty v zahraničí totiž umí hovory pouze přijímat.

Pošlu někomu e-mail z mobilu

Ke všem předplaceným kartám je automaticky aktivována e-mailová adresa. To znamená, že na mobil je možné poslat e-mail z Internetu, přijde jako krátká textová zpráva. Stejně tak je možné z mobilních telefonů odesílat e-maily.

Abyste mohli odesílat e-maily, musíte mít jen správně nastavené SMS centrum, napsat textovku ve správném formátu a odeslat ji na správné číslo.

předplatili jste si e-mail

Jak vypadá mobilní e-mailová adresa

◗ **EuroTel Go**

e-mailová adresa předplacené karty:
0042xxxxyyyyyy@sms.eurotel.cz nebo
+42xxxxyyyyyy@sms.eurotel.cz
např. 00420602123456@sms.eurotel.cz

telefonní číslo, na které se odesílají e-maily:
999111

formát odesílaného e-mailu:
EML adresa_prijemce (predmet_zpravy) text zpravy
#adresa_prijemce (predmet_zpravy) text zpravy
např. EML mobility@cpress.cz (test) test e-mailu

◗ **Paegas Twist**

e-mailová adresa předplacené karty:
+42xxxxyyyyyy@sms.paegas.cz
např. +420603123456@sms.paegas.cz

telefonní číslo, na které se odesílají e-maily: 4616

formát odesílaného e-mailu:
#adresa_prijemce (predmet_zpravy) text zpravy
např. #mobility@cpress.cz (test) test e-mailu

Předmět zprávy se nemusí uvádět a potom nemusíte psát ani závorky

Budu wapovat a připojovat se k Internetu

K WAPu se připojíte jen z předplacené sady Paegas Twist, musíte k tomu ovšem vlastnit příslušný telefon. Zavoláním na infolinku si aktivujte faxové a datové přenosy. Pro wapování i připojení k Internetu potřebujete ještě další technické údaje pro nastavení telefonu, které vám rovněž sdělí na infolince.

Přejdu z předplacené karty k tarifu

Oba operátoři tento přechod nabízejí. Je třeba přijít do značkové prodejny operátora, nebo do prodejny autorizovaného dealera, který může uzavírat smlouvy. S sebou musíte mít dva doklady totožnosti, kartu SIM a všechny doklady, které k ní máte (nejlépe originální dokumentaci s kódem PIN, PUK). V prodejně požádáte o přechod z předplacené karty na vybraný tarifní program a podepíšete smlouvu. Zbývající kredit, případně záporný zůstatek je samozřejmě převeden a projeví se v prvním vyúčtování. Při přechodu zaplatíte u Paegas Twist 500 Kč, u EuroTel Go je převod zdarma. Telefonní číslo a data na kartě (telefonní seznam, uložené textovky) zůstanou zachovány.

Chci se přepnout mezi tarify Go

Staré karty Go mají tarif *Original Go*, ty nové už *Quatro Go*. Mezi těmito tarify se můžete libovolně přepínat – první přepnutí je zdarma, každé další vám z kreditu odečte 95 Kč. Pro přepnutí zavolejte na linku Go, kde stiskem kláves 1 2 4 zvolíte změnu tarifu. Vyslechnete si instrukce, informace o novém tarifu, několikrát potvrdíte, že skutečně o tuto operaci máte zájem a hovor ukončíte. Poté přijde krátká textová zpráva a od tohoto okamžiku budou tarify přepnuty. ■

pro kterou se rozhodnout?

Přehled sad s předlacenými kartami, které byly v době uzávěrky (3. dubna) nabízeny našimi operátory.

Název sady	Twist	Twist	Twist	Twist	Twist	Twist
Telefon v sadě	Motorola m3888	Motorola T2288	Bosch 509 db	Sagem RC 922	Sagem MC 922	Siemens C25
Udávaná pohotovostní doba	130 h	135 h	50 h	120 h	130 h	100 h
Udávaná doba hovoru	210 min	210 min	90 min	105 min	180 min	300 min
Rozměry	140 × 50 × 27 mm	130 × 47 × 27 mm	134 × 53 × 23 mm	116 × 45 × 18 mm	116 × 45 × 18 mm	117 × 47 × 27 mm
Hmotnost	168 g	140 g	154 g	121 g	121 g	135 g
SIM Toolkit	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Datové přenosy	ano	ne + WAP	ne	ne	ne	ne
Podporované sítě	900/1800	900/1800	900/1800	900	900/1800	900/1800
Hodnocení ovládání	★★★	★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
Cena s DPH	4 499 Kč	7 499 Kč	4 999 Kč	4 999 Kč	5 499 Kč	6 499 Kč
Výhodnost nákupu	neuděláte chybu	neuděláte chybu	spíše nedoporučujeme	spíše nedoporučujeme	doporučujeme!	neuděláte chybu

Název sady	Twist	Twist	Twist	Twist	Twist
Telefon v sadě	Alcatel One Touch view db	Alcatel One Touch easy db	Alcatel One Touch Club plus	Nokia 5110	Nokia 3210
Udávaná pohotovostní doba	130 h	130 h	120 h	150 h	180 h
Udávaná doba hovoru	285 min	285 min	225 min	180 min	270 min
Rozměry	122 × 48 × 25 mm	122 × 48 × 25 mm	132 × 54 × 25 mm	132 × 47 × 31 mm	124 × 51 × 23 mm
Hmotnost	150 g	150 g	160 g	170 g	151 g
SIM Toolkit	ano	ano	ano	ne	ano
Datové přenosy	ne	ne	ano	ano	ne
Podporované sítě	900/1800	900/1800	900/1800	900	900/1800
Hodnocení ovládání	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★★
Cena s DPH	6 499 Kč	4 999 Kč	5 499 Kč	5 999 Kč	9 999 Kč
Výhodnost nákupu	neuděláte chybu	doporučujeme!	doporučujeme!	neuděláte chybu	doporučujeme!

Stupně hodnocení
1. doporučujeme!
2. neuděláte chybu
3. spíše nedoporučujeme

Název sady	Go Star	Go Action	Go Styl	Go City	Go Pro
Telefon v sadě	Philips Savvy	Ericsson A1018	Ericsson T10	Nokia 5110	Nokia 3210
Udávaná pohotovostní doba	130 h	100 h	100 h	150 h	180 h
Udávaná doba hovoru	120 min	240 min	240 min	180 min	270 min
Rozměry	129 × 40 × 24 mm	130 × 49 × 27 mm	105 × 49 × 24 mm	132 × 48 × 31 mm	124 × 51 × 23 mm
Hmotnost	140 g	163 g	146 g	170 g	151 g
Podporované sítě	900	900/1800	900/1800	900	900/1800
Hodnocení ovládání	★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
Cena s DPH	4 495 Kč	4 495 Kč	7 495 Kč	5 995 Kč	9 995 Kč
Výhodnost nákupu	spíše nedoporučujeme	doporučujeme!	doporučujeme!	neuděláte chybu	doporučujeme!

Název sady	Go Pop (dříve Go Dárek)	Go Fit	Go Tuti	Go Smart	Go Era	Go Felicia
Telefon v sadě	Alcatel One Touch Max db	Alcatel One Touch Club db	Alcatel One Touch Gum db	Siemens C25	Panasonic GD-30	Nokia 540b
Udávaná pohotovostní doba	130 h	130 h	130 h	100 h	95 h	125 h
Udávaná doba hovoru	285 min	285 min	285 min	300 min	180 min	180 min
Rozměry	122 × 48 × 25 mm	122 × 48 × 25 mm	122 × 48 × 25 mm	117 × 47 × 27 mm	135 × 45 × 21 mm	138 × 47 × 24
Hmotnost	150 g	150 g	150 g	135 g	130 g	182 g
Podporované sítě	900/1800	900/1800	900/1800	900/1800	900/1800	NMT
Hodnocení ovládání	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	nehodnoceno
Cena s DPH	4 495 Kč	4 995 Kč	4 995 Kč	5 995 Kč	6 995 Kč	3 995 Kč
Výhodnost nákupu	doporučujeme!	doporučujeme!	doporučujeme!	neuděláte chybu	neuděláte chybu	neuděláte chybu

Jak jsme hodnotili

Se všemi telefony nabízenými v předplacených sadách jsme prováděli nejčastější úkony – vyhledání telefonního čísla v seznamu, zavolání na něj, napsání textové zprávy se speciálními znaky, manipulace s textovkami (smazání, čtení starších), přečtení nové zprávy; hodnotili jsme seznam ztracených hovorů a kvalitu klávesnice. Každou operaci jsme bodově oznámkovali a vypočtením průměru z těchto hodnot vzniklo **hodnocení ovládání**. Ve **výhodnosti nákupu** také hrály podstatnou roli měřitelné faktory – hodnocení ovládání, cena, udávaná pohotovostní a hovorová doba, rozměry, nadstandardní funkce. K tomuto hodnocení byl však připočten také názor redakce na testované telefony.

je mobil zdravotně nezávadný?

Michal Zámečník

Mobily a zdraví

Asi nejsem sám, kdo se při telefonování v duchu ptá „Je to bezpečné? Nemůže se mi něco stát? Je mobil zdravotně nezávadný?“ Jednou čtu, že mi mobilní telefon zavaří mozek (taková malá krabička a zabít?), potom zase někdo mluví o výzkumu, který prokázal pozitivní účinky mobilu na krátkodobou paměť.

V souvislosti s biologickými účinky a případným lékařským využitím elektromagnetického záření bylo za posledních třicet let napsáno asi pětadvacet tisíc článků. Ale co z toho je pravda? Komu věřit?

Základní fakta

Ten, kdo právě maturoval z fyziky, může následující odstavec přeskočit. Začneme úplně od začátku. Elektromagnetické záření je všude kolem nás: svítí na nás slunce, žárovky, ultrafialové lampy, ozařuje nás televizor, monitor, jsme pod vlivem televizních a radiových vysílačů. Také každý vodič elektrického proudu, který je zapojen do elektrorozvodné sítě, je obklopen elektromagnetickým polem.

Elektromagnetické záření je velmi složitý fyzikální jev a má také mnoho podob. Podle *vlnové délky* a *frekvence vlnění* rozlišujeme několik typů tohoto záření: nízkofrekvenční, vysokofrekvenční, infračervené, viditelné světlo, ultrafialové, rentgenové záření, gama záření. Mobilní telefony GSM vysílají ve frekvenčním rozsahu 880–960 MHz (síť GSM 900) nebo 1 710–1 880 MHz (síť GSM 1 800). Tomuto rozsahu odpovídá mikrovlnné, tedy vysokofrekvenční záření. Nejinak jsou na tom televizní, radiové a radarové vysílače, ale také třeba mikrovlnné trouby. Dalším velmi důležitým parametrem je *výkon elektromagnetického záření*, který se udává ve wattech (W) nebo se vztahuje na plochu (W/m^2).

Lidské tělo a elektromagnetické pole

Elektrické pole, které působí na vodič, ovlivňuje rozmístění elektrického náboje na jeho povrchu. Lidské tělo je svým způsobem také vodič a mimo to je také zdrojem malých elektrických proudů, které vznikají v důsledku chemických reakcí – ty jsou normální součástí tělesných funkcí. Celá nervová soustava je založena na těchto drobných elektrických impulsech, kterými se informace z mozku a míchy předávají do všech nervových zakončení a naopak. Díky těmto impulsům pracuje i naše srdce.

Elektromagnetické pole o dostatečné intenzitě může stimulovat nervovou soustavu a mít tak další účinky na biologické procesy v lidském těle. Důsledkem může být třeba bolení hlavy. Základním efektem vysokofrekvenčního elektromagnetického pole je ale *zahřívání organismu*; tohoto efektu se využívá například v mikrovlnné troubě. Nemějte strach, u mobilních telefonů je vysílací výkon až tisícinásobně menší než u mikrovlnky, takže obavy z uvaření nejsou opodstatněné. Jest-

spíše vás přejede auto

Michal Zámečník

Rozhovor s neurologem a specialistou na poruchy spánku z Fakultní nemocnice v Brně Bohunicích MUDr. Miroslavem Moráňem.

Používáte mobilní telefon?

Používám mobilní telefon a už několikrát mi velmi pomohl.

Má podle vašeho názoru mobilní telefon nepříznivé účinky na lidský organismus?

Po pravdě řečeno, nevím. V této oblasti bylo uskutečněno poměrně dost výzkumů, ale žádný z nich mne stoprocentně nepřesvědčil o zásadním negativním vlivu na lidské zdraví. Poslední zásadnější studie zkoumající vliv mobilních telefonů na mozek je prováděna v Japonsku, dosud však nebyla ukončena.

Lze tedy připustit, že nějaké účinky na lidské zdraví tady jsou?

Je možné, že mobilní telefony nějakým způsobem lidský organismus ovlivňují. Zda tyto účinky mají přímo negativní vliv na zdraví, to bych si tvrdit netroufal. Domnívám se, že vliv mobilních telefonů je potřeba zkoumat dlouhodoběji, a teprve po dlouholetých výzkumech budeme moci mluvit o výsledcích.

Přesto – máte vy osobně obavy z používání mobilu?

Mám spíš obavu, že při telefonování zapomenu sledovat okolí a přejede mě auto nebo něco podobného. Tím chci říci, že nepříznivé účinky mobilního telefonu vidím v něčem naprosto odlišném, než v případném ozařování mikrovlnami.

Nestěžoval si některý z vašich pacientů na komplikace spojené s používáním mobilního telefonu?

S takovýmto případem jsem se nesetkal. Častěji si lidé stěžují na bolení očí a hlavy z monitoru počítače. Ale to je většinou způsobeno dlouhodobým soustředěním a přetížením. Nejčastější příčinou zhoršeného spánku je stres, deprese a ostatní nepříznivé vlivy současného uspěchaného života. Popřípadě jsou to vrozené vady, ale nic z toho průkazně nesouvisí s mikrovlnami z telefonu. ■

liže vám však už telefon přirostl k uchu, rozhodně čtěte dál.

Jaké jsou tedy účinky?

Napřed si musíme uvědomit odlišnost mezi dvěma pojmy: *biologický* a *zdravotní účinek*. Biologické efekty či účinky jsou všechny měřitelné reakce organismu na vnější podněty nebo na změny vnějšího prostředí. Tyto biologické efekty nemusí mít vždy negativní dopad na zdravotní stav. Když na nás svítí slunce, pokožka ze zahřívá, ale pokud to s opalováním nepřeženeme, nebo se nezvětší ozónová díra, pak z toho rozhodně nemusíme mít těžkou hlavu. Stejně tak jisté – avšak musím podotknout, že velmi malé – jsou biologické účinky vyzařování mobilních telefonů na lidský organismus. Mnoho vědeckých týmů po celém světě se již desítky let věnuje výzkumům vlivů elektromagnetického záření na lidský organismus. Výsledek? Pokud se stále bavíme o mobilních telefonech, pak jen spory. Uvedu příklady.

Někteří lidé si dávají příznaky svých problémů do souvislosti s elektromagnetickým zářením z mobilu. Stěžují si na bolesti hlavy, úzkost, deprese, nucení k zvracení, únavu a vysílení… Vědci a lékaři však nenacházejí přímou souvislost mezi těmito problémy a mobily, v mnoha případech jsou tyto potíže způsobeny sekundárním účinkem těchto zařízení. Člověk je neustále pod kontrolou, musí se soustředit a přijímat neustále informace – žije ve stresu.

Další problémy jako zánět očí a šedý zákal: Byl proveden test na zvířatech a souvislost nebyla prokázána. Rakovina mozku? Zde jsou výsledky výzkumů poněkud rozporuplné. Podle studie doktora Andrewa Davidsona z Austrálie vzrostl výskyt mozkových nádorů od *předmobilového roku* 1982 do roku 1992 o jednu třetinu. Rovněž některé epidemiologické studie naznačily malý vzestup rizika dětské leukémie v souvislosti s mobilními telefony. Ale položme si opět otázku. Je příčinou opravdu mobilní telefon a ne cokoli jiného z výdobytků současné konzumní společnosti?

Výzkumy ale neustále pokračují a velkou měrou tomu přispívá podpora světové zdravotnické organizace WHO (World Health Organization). Stanovisko však zní zatím také vyhýbavě: „Mnoho vědců souhlasí s možností zdravotních účinků slabého vysokofrekvenčního záření, pokud je působení dlouhodobé, ale tyto účinky jsou velmi malé v porovnání s ostatními riziky, kterým se lidé vystavují ve svém každodenním životě."

A psychologové?

Ti mají v rukou jediné prokázané účinky mobilních telefonů na lidský organismus. Používáním mobilu ztrácíte soukromí, psychická zátěž se projevuje na vzniku psychosomatických onemocnění – poruch trávení, bolestí hlavy, poruch spánku, potíží s dýcháním. Samozřejmě, že tyto problémy nezpůsobuje sám mobilní telefon, ale především jeho používání a následný zvýšený tlak na psychiku. To potvrdila i organizace WHO, podle níž jsou mobilní telefony dalším rizikovým faktorem vzniku civilizačních chorob.

desatero mobilních přikázání

Nepřitiskneš. Největším rizikem vyzařování není anténa, ale elektronika telefonu, která je přitisknuta k uchu. Při telefonování se proto snažte mít mobil od hlavy co nejdál (to je nejefektivnější ochrana).

Nezastíníš. Při telefonování nedržte telefon za anténu, nebo jiným způsobem nestiňte vysílací část mobilu. Důsledkem je zvyšování vysílacího výkonu.

Použiješ hands-free. Sluchátko (bondovka) nebo jiné sady pro hlasité telefonování jsou účinnou ochranou proti elektromagnetickému poli mobilu.

Před koupí budeš přemýšlet. Uvažujte o telefonech s integrovanou anténou. U těchto přístrojů byly naměřeny nižší hodnoty vyzařování směrem do hlavy.

Nezavoláš z klece. Vyvarujte se telefonování z tzv. Faradayovy klece. V praxi jde například o tramvaje, trolejbusy, auta bez instalované sady pro hlasité telefonování a další kovem obklopené prostory. Faradayova klec totiž záření odstiňuje a telefon musí vysílat vyšším výkonem.

S jednou čárkou nezatelefonuješ. Zbytečně netelefonujte v místech s nízkou úrovní signálu, mobil v těchto místech musí usilovněji vysílat.

Odstíníš. I když bychom nechtěli jejich smysl přeceňovat, svůj smysl mají také různé stínící pomůcky – absorbéry.

Budeš telefonovat střídmě. Omezte své telefonáty. Kromě toho, že to může být zdravější, také ušetříte.

Zachováš klid. Při telefonování se zastavte, nesnažte se dělat deset věcí najednou.

Budeš sledovat své okolí. Když již telefonujete za chůze, v autě nebo při jiné činnosti, dívejte se kolem sebe. Toto je vysoce účinná ochrana před smrtelnými úrazy.

Co u vás doma?

K velmi zajímavému zjištění dojdeme, rozhlédneme-li se kolem sebe. Elektromagnetickým polem nás neobklopuje jen mobilní telefon, ale i veškeré ostatní domácí spotřebiče. Uvažujete-li o ochraně před mobilním telefonem, začněte také s likvidací zákeřného škůdce v podobě stereo zesilovače, žehličky, ledničky, mikrovlnky … Pravdou je, že takové spotřebiče s výjimkou vysoušeče na vlasy nikdo nepřikládá přímo k hlavě, tudíž obava z jejich vlivu na náš organismus je minimální. Navíc pokud působení veškerých spotřebičů sečteme a porovnáme s hygienickou normou, zjistíme, že je tisíckrát vyšší. Otázkou zůstává, z čeho vychází limity v samotné hygienické normě. Tedy zda jsou bezpečné.

Bezdrátové sluchátko pracující s technologií Bluetooth sice ochrání proti elektromagnetickému záření z telefonu, co když se ale za čas objeví studie, že Modrý zub u hlavy je ještě škodlivější?

Můžeme něco dělat?

Pokud připustíme, že mobilní telefon a jeho používání *může mít* na lidský organismus negativní účinky, jak se jim můžeme bránit? Nejlepší ochranou je *netelefonovat*, ale počítám, že se svého telefonu stejně jako já nevzdáte.

Takže jinak. Uvědomme si, že u mobilu škodí vysokofrekvenční vlnění a první ochranou může být jeho *odstínění*. Je zde ovšem problém: výkon mobilního telefonu GSM je řízen ze základnové stanice ve čtrnácti stupních a ten nejslabší je pouhá čtyřsetina maximálního výkonu (0,25 %)! Základnová stanice se snaží udržovat výkon telefonu co možná nejmenší při zachování spolehlivého spojení. Když je signál silný, mobil ševelí na zlomku plného výkonu a v místech, kde se signál ztrácí, musí pálit naplno. Jestliže se telefon budeme snažit izolovat, bude to mít pouze dva účinky: začne vyzařovat vyšším výkonem (tomu jsme chtěli zabránit), a když teoreticky vyzařování odstíníme úplně, vůbec se nedovoláme.

Dalšími způsoby ochrany je *absorbování záření* speciálními pomůckami, a protože s rostoucí vzdáleností od zdroje vlnění rapidně klesá jeho intenzita, prosté *oddálení telefonu* od ucha pomůže nejvíce.

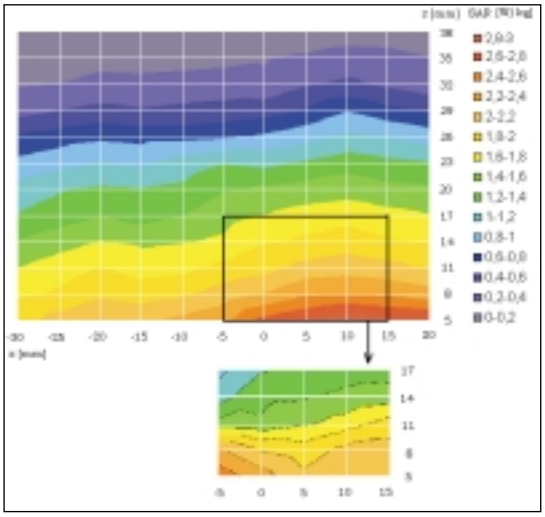

V horním grafu je znázorněno vyzařování mobilního telefonu bez absorbéru. Jde o řez kolmý na osu telefonu v úrovni sluchátka. Spodní výřez ukazuje, jak se úroveň záření, které vniká do hlavy, sníží při použití absorbéru Shield Blocker.
Zdroj: katedra elektromagnetického pole ČVÚT

Závěr do ztracena

Odpověď na otázku, zda mobilní telefon prokazatelně negativně ovlivňuje lidský organismus, v současnosti nikdo nezná. Různé vědecké instituty neustále představují výsledky svých výzkumů, ty však vzápětí někdo další vyvrátí. Jisté je jedno: mobilní telefon *je zdrojem elektromagnetického záření, které může mít vliv na lidský organismus*. Na důkaz si musíme počkat, protože v současné době probíhá velkolepý experiment na nás všech. ■

kdo potřebuje, ať volá

Rozhovor s MUDr. Janem Křístkem z Fakultní nemocnice U svaté Anny v Brně.

Mají mobilní telefony negativní vliv na lidský organismus?

Jednoznačné účinky zatím nebyly prokázány. Je však popsáno, že při působení elektromagnetického pole, které se nachází blízko hlavy, dochází k lokálnímu zvýšení teploty mozku o zlomky stupňů Celsia. Není vyloučeno, že toto oteplení může mít vliv na zvýšení pravděpodobnosti výskytu nádorů, byla uváděna také Alzheimerova choroba, jsou popsány bolesti hlavy, je zde riziko cévních poruch a podobně. Statisticky se však zdá, že vliv elektromagnetického pole z mobilních telefonů není nijak výrazný. Obklopuje nás množství zařízení, která produkují takzvaný elektromagnetický smog, a mobilní telefon je jenom jedním z nich. Mobily se navíc zatím nepoužívají tak dlouho, aby už dnes bylo možné dát uspokojivou odpověď na otázky jejich vlivu na zdraví člověka.

MUDr. Jan Křístek

Používají se více než deset let – to nestačí?

Výzkumy se nedělaly hned od začátku, protože, co se intenzity týče, jako zdroj elektromagnetického záření nejsou mobilní telefony nijak zvlášť významné. Jsou silnější zdroje – translační stanice, zdroje vysokého napětí, transformátory, kde bylo prováděno sledování exponovaných pracovníků. Vím například o výzkumech v elektrárnách, u opravářů vysokonapěťových zdrojů, kde se vliv elektromagnetického pole na organismus potvrdil. Ukázalo se, že tyto osoby mají oproti ostatnímu obyvatelstvu zvýšené riziko aterosklerózy, tím pádem i infarktu a mozkových příhod, a existuje u nich o něco vyšší riziko vzniku některých nádorů. Ovšem intenzita elektromagnetického pole, kterému jsou tyto osoby vystaveny, se s mobilními telefony nedá přímo srovnávat. Rozdíl je ale také v tom, že zdroj elektromagnetického záření je při používání mobilu dva centimetry od mozku.

Světová zdravotnická organizace WHO odstartovala velkou a rozsáhlou studii, která má potvrdit nebo vyvrátit vlivy elektromagnetického záření – třeba právě z mobilních telefonů – na lidský organismus. Průzkum se provádí na větších vzorcích populace, je to však poměrně mladá záležitost a na výsledky si asi ještě počkáme.

Setkal jste se s pacientem, který by si stěžoval na zdravotní potíže, které mu způsobilo časté používání mobilního telefonu?

Ne, osobně jsem se s žádným takovým nesetkal a nevím ani o žádném z kolegů, který by se o někom takovém zmiňoval.

Jaký máte názor na používání mobilních telefonů osobami s kardiostimulátory?

U pacientů, kteří mají implantované pacemakery nebo defibrilátory, již byly zjištěny poruchy, jejichž příčinou by mohly být mobilní telefony. Zde by určitá opatrnost byla na místě, ovšem nelze zapomenout na to, že úroveň elektromagnetického záření klesá kvadraticky se vzdáleností od zdroje. Nemá tak smysl obávat se například cestování v hromadných prostředcích; tyto osoby by ale třeba neměly nosit mobilní telefon v náprsní kapse.

V některých zemích platí zákaz používání mobilních telefonů a vysílaček v nemocnicích, zvlášť například na jednotkách intenzivní péče – ale jde spíše o preventivní opatření. Studie prokázaly, že už ve dvoumetrové vzdálenosti od důležitých přístrojů žádné riziko rušení nehrozí.

Teď si někdo řekne „Když budu telefonovat, dostanu rakovinu …“

Ne, tak to nelze zjednodušovat. Možná se o zlomek procenta zvýší pravděpodobnost, že člověk rakovinu či spíše jinou výše zmíněnou chorobu dostane, než kdyby mobilní telefon nepoužíval. Ale myslím si, že u všeho se musí hodnotit míra přínosu k míře rizika. Pro toho, kdo mobil potřebuje, by tato mírně zvýšená pravděpodobnost zřejmě neměla být důvodem k tomu, aby jej zahodil do koše.

Co byste tedy doporučil člověku, který musí mobilně telefonovat?

Doporučil bych používat sady pro hlasité telefonování, sluchátka k mobilním telefonům, která zabrání těsnému kontaktu přístroje s hlavou. Pokud to je nutné, ať klidně volá, ale neměl by telefonovat zbytečně a bezdůvodně dlouho. ■

Marek Lutonský, Michal Zámečník

mobiliář

Mobilní telefony

Další bankou, která to umí s WAPem, je po Expandii ČSOB. Alespoň podle své tiskové zprávy. Jenže když se na její wapové stránky podíváte, najdete jen předělaný web s praktickými, ale pro WAP nepříliš užitečnými informacemi.

I konkurenti spolupracují. Neplatí to možná mezi našimi mobilními operátory, ale v USA se dohodli dva velcí rivalové Motorola a Nokia na společné podpoře standardizace technologie 1XTREME, která v tamních sítích CDMA umožní přenos dat rychlostí až 5,2 Mb/s. S našimi sítěmi HSCSD nebo GPRS to raději vůbec nesrovnávejte.

Když netelefonujete, možná byste chtěli poslouchat rádio. Právě pro vás přichystala společnost Telit duální mobilní telefon kombinovaný s rádiem – *Telit GM 910*. Podobný výrobek chystá i Motorola, model V.2288 bude kromě rádia podporovat i WAP.

Telit myslí i na ty, kdo se pohybují v neobydlených pustinách bez signálu GSM. Pro ty je určen telefon Telit SAT 600 s podporou sítí GSM 900 a satelitní sítě Globalstar, která však ještě není v komerčním provozu.

Slovensko

Služba **Globtel Infocentrum**, kterou je možné přirovnat k našemu Paegas Asistent, **je nyní dostupná pro všechny**, kdo mají k dispozici telefon. Podstatný rozdíl oproti asistentovi je i v nabízených službách, protože kromě zjištění telefonního čísla Globtel nabízí i informace o jízdních řádech, informace o počasí nebo dopravní situaci, najde vám nejvhodnější spojení z jednoho místa do druhého po celé Evropě, v široké nabídce jistě nezapadne ani možnost rezervovat si tímto způsobem ubytování na Slovensku i v zahraničí. A to nejdůležitější: v síti Globtel volejte 999, z jiných sítí +421 905 099 999.

Kapesní počítače

Další z řady původních českých programů pro operační systém Windows CE představila společnost Sunnysoft. Její již pátá aplikace *GSM Manager* je určena pro práci s kapesním počítačem a mobilním telefonem. Umožňuje editovat, exportovat a prohledávat adresář na kartě SIM, do tohoto adresáře je možné převést i telefonní čísla z databáze kontaktů. Samozřejmě se nezapomnělo ani na textové zprávy. GSM Manager již obsahuje ovladač pro komunikaci s mobilním telefonem přes infračervený port.

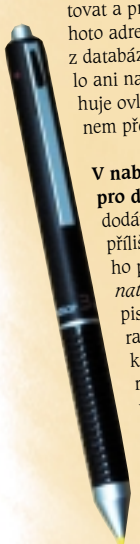

V nabídce Sunnysoftu jsou luxusní pera pro dotykové displeje – stylusy. Většina per dodávaných s kapesními počítači na eleganci příliš nenabrala, jsou to levné výlisky z tvrdého plastu. Sunnysoft nabízí pera značek *Senator* a *Lamy* kombinovaná nejčastěji s propisovací tužkou, mikrotužkou nebo zvýrazňovačem. Kromě šetrnějšího přístupu k displeji kapesního počítače se s těmito pery i lépe píše – jsou dostatečně těžká a vyvážená. V neposlední řadě také velice dobře vypadají.

Mezinárodní verzi počítače do dlaně **Palm Vx si můžete zakoupit** u společnosti PDA Planet. Rozdíl oproti verzi Palm V je ve větší paměti RAM (8 MB) a novějším operačním systému (PalmOS 3.5). Součástí balení je i český manuál s nabíječkou, kterou je možné použít v ČR.

sloupek

Nevychovaným mobil zakázán

Dám vám hádanku: na obchodním jednání má být mobil zapnutý, nebo vypnutý? Věřili byste, šikulové, že ani jedno, ani druhé? Ti nejlepší mistři dohod o vzájemném užitku mají tento recept: na jednání vstupují se zapnutým mobilem; až telefon zazvoní, omluví se, volajícího odkloní z trasy a mobil teatrálně deaktivují. Mazané, co? Přináší to totiž několikanásobný užitek: za prvé dávají najevo maličkou převahu (mobil prostě „zapomněli vypnout“); za druhé dokazují svou nepostradatelnost, za třetí získávají možnost ukázat svých 7110. Když přístroj navíc po zazvonění vypnou, jednající partner má pocit, že zaskóroval 1:0 v neprospěch volajícího.

Tuhle taktiku můžeme úspěšně použít i při jednání takříkajíc osobního charakteru, ale zde už hodně záleží na osobě, na niž chceme zapůsobit. Obvykle hbitě vytáhnu trilkující mobil z kapsy a hovor rychle vyřídím, nebo přímo odkloním. Rozhodně nedávám přednost řečnění se vzdáleným před hovorem s blízkým. Mimochodem, když mluvíte s mobilem, váš fyzicky přítomný partner se nudí, protože čas mu ubíhá přesně 9 600× pomaleji než vám. Pamatujte, že ve vaší zdrženlivosti k obsahu pazourku za pasem je drobet taktiky a bochník taktu.

Co mne opravdu dokáže pobavit, jsou dvojice v hospodách a kavárnách, které namísto společného rozhovoru posílají textové zprávy někomu třetímu a čtvrtému. Nezřídka se takto navíc baví jen jeden z nich, zatímco parták se přihlouple usmívá, protože nemá komu a čím by napsal. (Možná jsem ale jen nepozorný a ti dva spolu hrají Housenku a moc se u toho baví.)

Jenže jak na to, když opravdu o něco jde? Myslím, že nejlepším řešením je jít s pravdou ven už na začátku a společnost upozornit. Doporučuji například obrat: „Drahá, dovolte prosím, abych si ponechal svůj mobil zapnutý, očekávám totiž telefonát ohledně svého druhého nemanželského dítěte.“ Ale tyto počty už nechám na vás.

Tomáš Baránek

spasí nás malý plíšek?

Ivan Hrubý

Je asi v lidské přirozenosti, že věci, které si člověk nemůže přímo ohmatat vlastníma rukama, vždy obestírá jisté mystično a k němu se vážící pověry. Příkladů bychom našli v dávné i nedávné historii mnoho.

Velká část z těchto pověr se týká záležitostí více či méně nebezpečných. Obecné povědomí kolísá od zlehčování těchto nebezpečí až po hysterický strach – namátkou bych vyjmenoval jadernou energii, kouření či automobilismus. Tím nechci žádná nebezpečí zlehčovat, jen je chci použít jako východisko k následujícím odstavcům.

Beruška poslední záchrany

S rozvojem elektroniky se otázce bezpečnosti a škodlivosti rádiových vln začala věnovat oprávněná pozornost a výsledkem jsou normy pro maximální povolené hranice ozáření lidského organismu. I laická veřejnost se začíná ptát: „Není ten malý vysílač těsně u hlavy škodlivý?“ Opět se objevují názory od přezíravých až po přehnaně opatrné. Strachu opatrnějších uživatelů se snaží využívat výrobci a dodávají na trh různá *udělátka*, která mají za úkol vás ochránit.

Vždy jsem si lámal hlavu, jak může nálepka – třeba v podobě berušky – upevněná u antény telefonu nebo na sluchátku pomoci. Vždyť pokud bude energii vysílanou anténou absorbovat, základnová stanice zjistí slabší signál telefonu, poručí a telefon přidá na výkonu.

Nyní se mi dostal do ruky jeden z takovýchto výrobků – *The original Shield Blocker*, který má chránit před nebezpečnými elektromagnetickými vlnami z mobilních telefonů. To byl překlad z obalu, na němž se dále píše, že až 80 % energie je pohlceno mozkem (tomu se mi nechce věřit) a že redukce je až 92,2 %. Není zde však uvedeno, čeho se redukce má týkat a jak je změřena.

Po důkladném testu

Tyto informace způsobily, že jsem pojal nedůvěru a *Původní Stínicí Blokovač* podrobil zevrubnému zkoumání. Je to oválek z hliníkového plechu o tloušťce asi půl milimetru a s rozměry 16 × × 26 mm. Uprostřed plíšku je otvor o průměru 2,5 mm a po obou stranách jsou ještě dva menší otvory. Na vnější „hezké“ straně je barevný potisk přikryt mírně vybouleným pružným a průhledným plastem, na druhé straně je oboustranná samolepka, pomocí níž se má plíšek přilepit na sluchátko telefonu tak, aby otvorem mohl procházet zvuk.

S rozporuplnými pocity jsem plechového zachránce přilepil na sluchátko svého telefonu. Po prvním telefonátu jsem musel přiznat, že zvuk ze sluchátka byl sice trošku slabší, než před nalepením, ale zdaleka ne o tolik, jak jsem se původně obával. Píši tedy první kladný bod. Jak je ale můj mozek nyní chráněn? To už svými smysly nepoznám a musím se podívat do zprávy o testování tohoto zařízení.

Shield Blocker byl testován na elektrotechnické fakultě ČVUT. Popis metody měření stínících účinků mě velmi uspokojil a s napětím jsem pročítal celý dokument až do konce, kde je shrnuto, že při použití Shield Blockeru se měrný výkon absorbovaný ve tkáni sníží ze 2,09 na 1,83 W/kg. To zní hezky – píši další kladný bod.

Co to ale znamená prakticky? Je snížení o 12,5 % hodně nebo málo? Řekl bych, že prokla-

jak ShieldBlocker funguje?

Otázka na profesora Ing. Jaroslava Vokurku, DrSc.: Jak vlastně absorbéry dokážou ochránit organismus před elektromagnetickým zářením? Třeba konkrétně ShieldBlocker, jehož účinnost jste v laboratoři také měřili.

Prof. Vokurka: Jsou zde dvě věci: jedna část elektromagnetické záření absorbuje a druhá část stíní. U ShieldBlockeru stíní kovový základ, záření absorbuje látka ve tvaru dvou terčíků. Uprostřed ShieldBlockeru je bílý kroužek, což je otvor v kovovém plášti, a jím pronikají akustické vlny do ucha, protože zařízení se přilepí přímo na sluchátko mobilního telefonu.

tě málo. Odpovídá to například zkrácení upovídaného osminutového hovoru o jednu minutu. Nebo jen trochu změněným podmínkám v okolí telefonu. Druhý kladný bod je tedy jen malinkatý.

Spasení, nespasení

A jaké bych připsal ještě další body? Jeden velký záporný za cenu 900 Kč. Tuto částku považuji trošku neadekvátní k dosaženému výsledku. Ale nemohu napsat, že zařízení nefunguje, nebyla by to pravda. Jen výsledek není až taková bomba. Pokud si tedy Shield Blocker koupíte, určitě si neublížíte a ničemu neuškodíte. ■

absorbér
Shield Blocker

Zdroj: Shield Blocker
Telefon: 0606 35 09 12
Cena: přibližně 900 Kč s DPH

nejúčinnější ochrana je mechanická

Rozhovor s profesorem Ing. Jaroslavem Vokurkou, DrSc., z katedry elektromagnetického pole Českého vysokého učení technického.

Používáte mobilní telefon s absorbéry elektromagnetického záření?

Mobilní telefon používám střídmě, jen v nezbytných případech. Stále bez něj dokáži žít, jsem zvyklý na normální telefon a vzhledem k tomu, že mobilní telefon používám tak málo, absorbér ani nepotřebuji.

profesor Ing. Jaroslav Vokurka, DrSc.

Čím vlastně mobil působí na lidský organismus?

Většina mobilních telefonů vyhovuje normě povoleného ozáření. Ta říká, že vysílač může mít pulzní výkon maximálně dva watty, střední výkon čtvrt wattu. Tyto hodnoty byly odvozeny z tepelného účinku elektromagnetického pole, protože vyzářený výkon pronikne do těla, kde se přemění v teplo.

Sám člověk je přibližně stowattovým zdrojem tepla a když tento výkon vztáhneme na povrch lidského těla, což je asi jeden metr čtvereční, vyjde výkonová hustota, se kterou se může zdravý lidský organismus vyrovnat. Desetina této úrovně byla zvolena jako povolená norma pro pracovníky, kteří profesně přicházejí s elektromagnetickým polem do styku. Pro běžné obyvatelstvo je tato úroveň ještě menší.

Mobilní telefon je ale specifikum, neboť si jej přikládáme přímo k hlavě, na rozdíl například od televizního nebo rozhlasového vysílače, jehož záření vnímáme celým povrchem těla. Při používání mobilního telefonu tak v organismu – baví-me se o hlavě – vznikají místa, která absorbují velký výkon, zatímco ostatní místa jsou téměř netknuta. Proto byl pro mobilní telefony zaveden speciální termín SAR (Specific Absorption Rate), který je vyjádřen ve wattech na kilogram tkáně. Tato veličina se vztahuje ke kostičce o hmotnosti deseti gramů a je předepsáno, že se v ní může ztratit maximálně dvacet miliwattů. Když to převedeme na vyzařovaný výkon mobilního telefonu, dostaneme se zpět k povoleným dvěma wattům.

Měření ukazují, že největší záření vychází z okolí sluchátka mobilního telefonu a nikoli z antény, jak by se dalo předpokládat. Proč tomu tak je?

Viditelná anténa je napájena vůči kovové krabičce, ve které je veškerá elektronika mobilního telefonu. Vyzařující proudy tečou jednak po anténce, ale také po povrchu této krabičky. Z měření vyplývá, že v hlavě se ztratí až padesát procent výkonu, který vyrobí mobil, dvanáct procent pohltí ruka držící telefon a jen osmatřicet procent výkonu se použije na komunikaci se základnovou stanicí. Poměr vyzařování z anténky a krabičky je zhruba jedna ku jedné, ale krabička je na rozdíl od antény přitisknuta přímo k hlavě a proudy jsou tak nejblíže. Je prokázáno, že když se mobilní telefon oddálí o jeden centimetr od ucha, výkon absorbovaný v hlavě klesne na deset procent původní hodnoty.

Výborné jsou telefony, které mají vestavěnou mikropáskovou anténu. Ta je na vnější straně krabičky, takže výkon vyzařuje převážně ven. Jeho největší část se použije na komunikaci. Řekl bych, že toto je správná cesta: protože v hlavě člověka se ztratí méně výkonu, telefon tak může vysílat výkonem nižším a baterie déle vydrží. Je to výhodné pro obě dvě strany – jak pro uživatele, tak výrobce.

Napadá mě ideální ochranný prostředek – na sluchátko přilepím centimetr vysoký kroužek, který zapříčiní, že mobil nebude umístěn přímo na uchu …

Ano, když se podíváte na absorbéry, které jsme měřili, najdete mezi nimi jeden v podobě vypouklé čočky. Je to mechanická ochranná pomůcka. Část záření se v ní sice také absorbuje, ale hlavní efekt má oddálení telefonu od ucha. Dalo by se říci, že mechanické oddálení telefonu je vlastně nejúčinnější ochranou. ■

Marek Lutonský

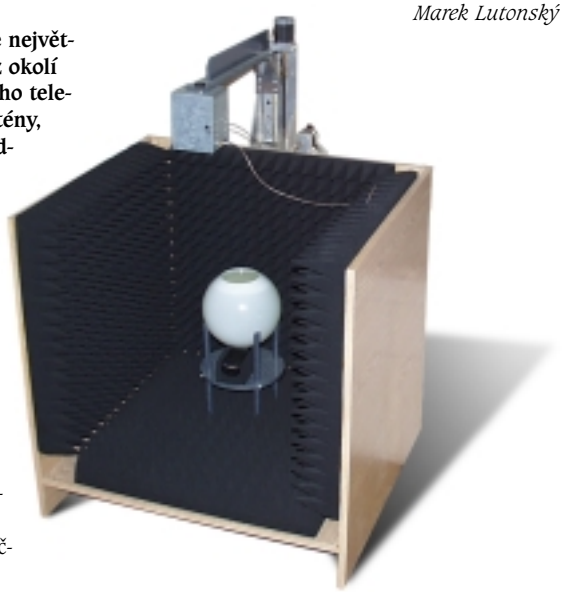

Laboratorní komora, ve které se měří vyzařování mobilních telefonů.
Koule, která představuje hlavu, je naplněna tekutinou se stejnými elektrickými vlastnostmi, jako má mozek. Pod koulí je umístěn mobilní telefon a do tekutiny se zavede testovací sonda, jejíž pohyb je trojrozměrně řízen počítačem. Měří se absorbovaný výkon – jednou bez absorbéru a podruhé s ním.

mobilitky

v jednoduchosti je síla

Pokud se malým počítačům s Windows CE něco vytýkalo, byla to pomalost celého systému a menší uživatelská přítulnost ve srovnání s konkurenčními Palmy.

Nový operační systém Microsoftu pro kapesní počítače se už nenazývá Windows CE, skrývá se pod kódovým označením Rapier a je úplně nový. Ikony jsou dvojrozměrné (ploché), celý systém účelněji využívá plochu displeje a tlačítko Start se přesunulo nahoru. Změny ale nejsou jen povrchové. Aplikace pro organizaci času byly podstatně vylepšeny, jsou přidány multimediální aplikace a celý systém se hlavně výrazně zrychlil – podle některých zpráv až o 100 %. Hlodá ve mně červík pochybnosti – není to způsobeno hlavně zněkolikanásobením taktovací frekvence použitých procesorů a rychlejším hardwarem?

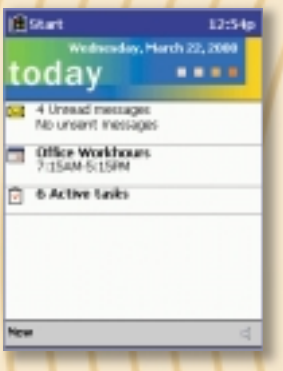

ericsson pro piloty stíhaček

Velmi odolná slitina titan se používá pro některé části stíhacích letadel a ponorky, případně pro velmi kvalitní hodinky (určené pro piloty a námořníky). Nyní se z tohoto rozhodně ne běžného kovu budou vyrábět i mobily, konkrétně Ericsson R320. Telefon nebude volně v prodeji, takže pokud vám jej někdo nabídne, cena bude nepochybně astronomická – vyrobí se jich totiž jen pár desítek kusů. Možná bude nabízen některým zasloužilým pilotům, kteří během výkrutu na ocase nemají jinou touhu, než si zavolat domů, případně přes WAP zjistit aktuální počasí.

palm se vybarvuje

Palm Computing představil na CeBITu barevného Palma IIIc. Barevný aktivní displej se sice podepsal na menší výdrži akumulátorů, ve srovnání s barevnými kapesními počítači s Windows CE je ale stále velice slušná. Už se objevují první barevné aplikace.

další se smajlíky

Philips u nás v oblasti mobilních telefonů nehraje příliš nahlas a některé méně povedené telefony mu na popularitě nepřidaly. Vše se ale možná změní, protože nový mobil Ozeo je unikát. Design získal cenu na letošním CeBITu, blažený úsměv na tváři vyloudí i pohled do menu. Je krásně grafické, plné ikonek; snad se to příliš neprojeví na rychlosti. Hračičkové si vyhrají s textovými zprávami (T9 je samozřejmostí), do svých textovek můžou přidávat také ikony. Ty však uvidí jen majitelé stejného telefonu, nebo starších Philips Savvy.

mobil na dosah ruky

Protože mobilní telefony jsou menší a menší, za čas je budeme zřejmě nosit v peněžence, abychom je nevytrousili. Nebo bude pohodlnější integrovat je do hodinek? Motorola už má koncept svého *watchphone*. Tento mobil – dá-li se to tak nazvat – je zaručeně nejmenší a nejlehčí. Šetřit ještě nemusíte, tento mobilek se zatím nevyrábí a až se začne vyrábět, tak nepochybně zpočátku jen pro zmlsaný severoamerický trh. Funkce zatím také nejsou známy, ví se jen, že toto zařízení bude umět telefonovat a nepochybně bude zobrazovat i čas a datum na displeji.

mobilní Internet začíná mít smysl

Marek Lutonský

EuroTel GSM – Datová služba 43,2 „Za užitečný produkt přístupný uživatelům"

Rychlá data EuroTelu

Pracujete s e-maily, komunikujete s kolegou přes ICQ, prostřednictvím webového rozhraní přistupujete k firemnímu informačnímu systému. Nebo jen tak brouzdáte Internetem ... to vše třeba na zadním sedadle dálkového autobusu.

Mobilní přístup k Internetu není žádná novinka. Už dlouho se můžete pomocí mobilního telefonu a počítače (notebooku, Palmu apod.) připojit do sítě, pracovat s e-maily, prohlížet weby, stahovat soubory. Háček je v rychlosti a s ní související ceně. Necelých deset kilobitů za sekundu (přesně 9,6 kb/s) je totiž rychlost doslova hlemýždí a když za jednu minutu musíte zaplatit řádově koruny, mobilní internetování si určitě dobře rozmyslíte. I když je rychlost 14,4 kb/s, kterou lze u nás s některými telefony používat u EuroTelu, o padesát procent vyšší, dá se o ní napsat totéž.

Velké společnosti vyrábějící mobilní telefony ale prorokují, že do pěti let bude k Internetu z mobilních telefonů přistupovat více osob než z počítačů. Z toho je jasné, že v oblasti mobilních dat se něco musí stát – buď se razantně zvýší rychlost, nebo neméně markantně klesnou ceny. Pravděpodobné jsou i obě tyto změny a první vlaštovku u nás vypustil EuroTel. Od začátku března totiž nabízí mobilní data 4,5 × rychlejší než konkurence a přitom za nejnižší cenu dvou korun za minutu.

Slabší povahy tuto část přeskočí

Datová služba 43,2, jak EuroTel svá rychlá data nazval, je založena na technologii s hrůzostrašnou zkratkou HSCSD [čte se česky háescéesdé]. Její celý anglický název *High Speed Circuit Switched Data* je možné do češtiny přeložit jako vysokorychlostní datové přenosy založené na přepínaných okruzích. Hrozné, že?

předpovídá se, že ...

- V příštích letech budou všechny mobilní telefony komunikovat s Internetem
- Mobilní data budou rychlejší než linky ISDN
- V roce 2005 bude k Internetu připojeno více mobilů než osobních počítačů a 30 procent internetového provozu budou mít na svědomí mobilní telefony

to víte, že rychlá data se vyplatí

Při různých rychlostech jsme provedli tři testy: stáhnutí obrázku (205 kB), souboru PDF (295 kB) a poslání e-mailu s přílohou 116 kB. Celkem šlo o 666 kB dat.

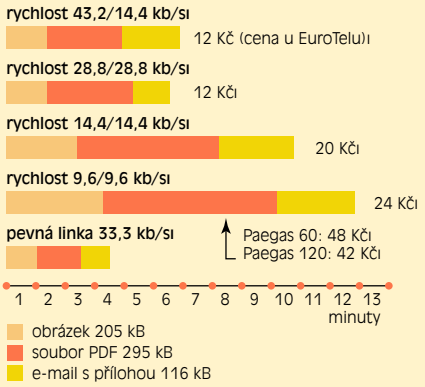

Z grafů je vidět, že pro univerzální použití, kdy data z Internetu stahujete i nahráváte do něj, je nejvýhodnější symetrické nastavení 28,8/28,8 kb/s.

Všimněte si také srovnání cen. Zatímco u rychlých dat EuroTelu zaplatíte za provedení testu 12 Kč, u středních tarifů Paegasu za použití rychlosti 9,6 kb/s to je až čtyřikrát více.

Princip této technologie je založen na slučování kanálů. Při starších datových přenosech jste používali jeden mobilní kanál, se kterým se při novějším způsobu kódování dalo připojit nejvyšší rychlostí 14,4 kb/s. HSCSD používá čtyři kanály najednou, dohromady lze proto využít rychlosti 57,6 kb/s. U mobilních dat je však tuto kapacitu nutné rozdělit do dvou částí (přenos dat od uživatele a k němu), a protože nejmenším možným dílem je právě 14,4 kb/s, maximální možná rychlost v jednom směru je 43,2 kb/s.

Neznamená to však, že zatímco jedním směrem data pádí ohromnou rychlostí, v druhém směru jste omezeni šnečími čtrnácti kilobity. Rychlosti si totiž sami můžete poskládat podle toho, jestli více stahujete nebo posíláte. Podmínkou je, abyste postupovali po stanovených intervalech a součet nebyl vyšší než 57,6.

S *Datovou službou 43,2* je možné pohodlně stahovat e-maily, prohlížet webové stránky, dálkově spravovat servery … zkrátka vše, co jste zvyklí dělat v kanceláři u stolního počítače připojeného pevnou linkou. Rychlost se přitom blíží pomalé pevné lince 33,3 kb/s.

Telefonů opravdu není moc

Se zařízením Nokia CardPhone 2.0 podporujícím HSCSD jsem provedl několik testů, kdy jsem s různými nastavenými rychlostmi stahoval obrázek, soubor PDF a posílal e-mailem soubor. Pro každou ze čtyř testovaných rychlostí „mobilními dráty“ při testech proteklo 666 kB dat.

Jako optimální se ukázala symetrická rychlost 28,8 kb/s pro oba dva směry. Ač by se mohla pro větší stahování zdát vhodnější varianta 43,2 kb/s směrem k uživateli a 14,4 kb/s směrem ven, zvýšení rychlosti bylo jen velmi malé a naopak doba potřebná pro odeslání většího e-mailu se znatelně prodloužila. Jasně to je vidět v grafu.

Ještě jednou se zastavím u ceny, kterou jsem jedním slovem odbyl na začátku. Dvě koruny za minutu datování jsou opravdu příznivé. Vždyť u nejvýhodnější varianty nastavení mne celý test (znovu opakuji, že šlo o 666 kB dat) přišel jen na 12 Kč.

Celá věc má samozřejmě i své nevýhody – odpůrci HSCSD nejčastěji zmiňují nedostatek přístrojů, které tuto technologii podporují, a vlažný přístup výrobců, takže ani výhledově nebude trh zaplaven „rychlými mobily“. V současnosti existuje jediný telefon, přesněji komunikační PC karta Nokia CardPhone 2.0, a do budoucna se počítá s telefonem Nokia 6210 a dvěma modely značky Bosch.

HSCSD je krok zpět?

Konkurenční Paegas mezifázi HSCSD vypustil a připravuje (mimochodem stejně jako EuroTel) jinou technologii vysokorychlostních dat – GPRS [džípíáres]. Jde opět o zkratku z anglického *General Packet Radio Services* a i když jde o modernější technologii, než jsou rychlá data EuroTelu, má i své nevýhody.

Napřed k dobrým vlastnostem: GPRS není tak náročné na kapacitu sítě, protože jeho přenosové kanály nejsou vyhrazeny jednomu uživateli jako při HSCSD. Zatímco tam připojený člověk vždy blokuje čtyři kanály, i když si třeba právě čte webovou stránku a síť nijak nevyužívá, GPRS poskytne prostředky jen tehdy, když jsou potřeba (když se něco stahuje nebo posílá) a po zbylou dobu je dá k dispozici ostatním uživatelům.

To má i další výhodu: u GPRS se bude platit za přenesená data, nikoli za strávený čas; uživatel bude připojen prakticky pořád, od zapnutí telefonu. Nevím však, jestli právě tento přístup bude příčinou slevnění datového mobilování, protože nikdo ještě neřekl, kolik se za přenesený kilobajt bude platit.

Proč pořád píšu o GPRS v budoucím čase? Protože je ještě stále ve vývoji, a ačkoli naši operátoři budou nejspíš jedni z prvních, kdo tuto technologii představí ve své síti, nebude to asi dřív než v druhé polovině tohoto roku. Dalším problémem jsou telefony pro GPRS, zatím totiž – mimo prototypy – také neexistují.

Srovnejme ještě rychlost, kde GPRS na první pohled vede. Nabízí totiž přenosové rychlosti dosahující až k 171,2 kb/s. Jenže v těchto rychlostech se nepočítá s opravnými kódy, které při běžně používaných kódovacích schématech zaberou i polovinu přenosové kapacity, nepočítá se s mobilními přístroji, které celé této kapacity zatím nedokáží využít. Rychlost navíc závisí na počtu najednou komunikujících uživatelů a není zaručena. Do budoucna se ale u GPRS i HSCSD, tedy spíše v jejich následovnících, počítá ještě s vyššími rychlostmi.

Co vyžadujete po rychlých datech?

GPRS a HSCSD ale můžou v poklidu žít vedle sebe, každá technologie má totiž jiné vlastnosti.

Byznysmen bude rychlá data používat pro přístup do firemního informačního systému, využije možnost pracovat odkudkoli, chce e-mail a fax. Vyžaduje spolehlivost, dostatečnou a zaručenou kapacitu, snadné používání. *Tyto požadavky splňuje HSCSD.*

Naproti tomu běžný uživatel bude přes mobil prohlížet web, bude nakupovat v elektronických obchodech, bude chtít mít přístup ke svému bankovnímu účtu. Důležitá je pro něj cena, cena a ještě jednou cena. *Pro něj bude vhodné GPRS.*

Vyhrává ten první

Nepřidám se do diskuse, jestli lépe učinil RadioMobil, který čeká na technologii vyšší generace a zatím nabízí málo použitelnou rychlost 9,6 kb/s, nebo EuroTel, který vsadil na generačně starší HSCSD. EuroTel totiž do své sítě GPRS později zavede také a při takovém pohledu vidím jedno velké plus: Datovou službu 43,2 lze už nyní prakticky používat, Nokia Card Phone 2.0 je v prodeji a mobilní Internet tak konečně dostal smysl. ■

HSCSD pro dnešek

Pro: Služba je již v provozu a nabízí čtyřikrát rychlejší datový přenos než doposud používané technologie. Snadno se implementuje do mobilní sítě (stačí upgrade softwaru). Rychlost připojení je garantována.

Proti: Není dostatek přístrojů, HSCSD dost zatěžuje mobilní síť.

GPRS je budoucnost

Pro: Jde o technologii vyšší generace s jednodušší návazností na mobilní sítě budoucnosti. Využívá paketového spojení, lépe rozděluje síťové zdroje. Uživatel může být stále připojen, bude se platit za přenesená data (není však ještě jisté, že to bude výhodnější). GPRS má větší podporu výrobců telefonů.

Proti: Jsou nutné větší zásahy do mobilní sítě, větší investice. Jako u Internetu není možné garantovat rychlost spojení. GPRS zatím není v komerčním provozu.

Internet v lese na pařezu

Marek Lutonský

Datový mobilní telefon Nokia CardPhone 2.0

Hned na začátku je třeba upozornit, že Nokia CardPhone 2.0 není běžný telefon. I když dokáže zastat jeho funkce, neslouží primárně pro přenos hlasu mezi dvěma telefonisty. Hlavní silou tohoto zařízení je umožnit rychlý a pohodlný přístup k mobilnímu Internetu. Není to sice nejpřesnější vyjádření, správně by se mělo napsat „datové přenosy“, ale protože tento termín dnes už téměř splývá s Internetem, budu psát raději srozumitelně.

Takový plochý telefon

Do zařízení ve formě PC karty typu II s nástavcem, ze kterého lze vyklopit anténku, se vsune karta SIM a celý komplet se zastrčí do slotu notebooku. Na něm musí běžet Windows 95/98 nebo NT. Ve Windows 2000 (zatím), ani v přenosných počítačích s Windows CE (asi nikdy) zařízení nefunguje. CardPhone rozjedete i na noteboocích Apple a jako běžný modem také pod Linuxem. Oproti starší verzi je CardPhone 2.0 duální a zvládá rychlá data, která u nás nabízí EuroTel.

Za nějakou dobu po zasunutí karty (řádově desítky sekund, někdy však i minutu) se automaticky spustí okno monitorujícího programu, které vlastně nahrazuje displej telefonu. Je na něm vidět síla signálu a při komunikaci číslo a rychlost přenosu dat. Otevře se také okno, kde lze zařízení nastavit, spravovat v něm adresář na kartě SIM, používat textovky, vytáčet telefonní čísla a evidují se v něm uskutečněná spojení.

Nastavení je velmi podobné běžnému mobilu – je zde část věnovaná textovým zprávám, přesměrování, blokování, sítím, bezpečnostním kódům … Netypická je jen jedna část, kde se nastavují rychlá data – poměr vysílací a přijímací rychlosti.

Jestliže budete chtít, můžete CardPhone 2.0 použít i jako normální hlasový telefon, před tím jen do zdířky na těle karty zasunete sluchátko s mikrofonem. Opravdu nechápu, proč Nokia k zařízení za šestnáct tisíc s daní rovnou nepřidala sluchátko v ceně několika stovek, proč si jej musíte dokoupit zvlášť.

Za vyšší cenu maximální výkon

Jsme u ceny – je vysoká? Ve srovnání s běžnými mobily ano, ale vzhledem k práci, kterou Nokia CardPhone 2.0 zastane, se na ni dívám

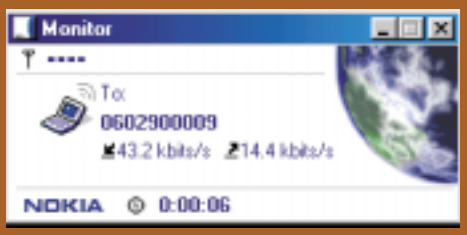

Displej mobilu na obrazovce notebooku

shovívavě. Je to jediný přístroj podporující rychlá data (pravda, na dlouho asi i poslední) a mít v aktovce notebook s mobilním Internetem a rychlostí srovnatelnou s pomalejší pevnou linkou je úžasné. ■

datový mobilní telefon Nokia CardPhone 2.0

Zdroj: EuroTel
Telefon: 0800 18 00 33, **web:** www.eurotel.cz
Cena: 13 111 Kč bez DPH • 15 995 Kč s DPH

síť: GSM 900/1800 **rozměry:** 124 × 54 × 10 mm **hmotnost:** 58 g **kapacita paměti:** pouze čísla na kartě SIM **počet míst v seznamu:** neomezený (čísla se ukládají v počítači) **druhy vyzvánění:** libovolný soubor WAV **standardní příslušenství:** CD se softwarem

Určeno pro operační systém Windows 95/98/NT, lze používat s OS Apple a Linux, datové přenosy v sítích HSCSD až do rychlostí 43,2 kb/s bez komprese, po dokoupení sluchátka možnost hlasových hovorů.

WAP & EuroTel

V minulých Mobilitách jsme popsali strukturu WAPu Paegasu, nyní představujeme EuroTel. Nabídka jeho služeb je však rozsáhlejší, proto jsme museli zvolit trochu zhuštěnou formu prezentace.

Hodnotíme jednou až pěti hvězdičkami; čím více, tím lépe. Je-li místo hodnocení pomlčka (–), službu jsme nehodnotili (nebyla funkční nebo hodnocení by nemělo smysl). Stav k 9. dubnu 2000.

Sekce „O EuroTelu"

EuroTel info: Novinky (★★), O nás (★★), Telefony(★★), Roaming (★★), Prodejny (★★★), Go (★★), Benefit (★★), Tip (★★)
EuroTel služby: Hlavní pojmy (★★), Hovory a účtování (★★), Ceník služeb (★★★), Tarifní pásma (★★★), Programy služeb (★★★), Doplňkové služby (★★)
EuroTel FAQ (★★★), Pro telefon … (–), English version (★★), Diakritika (–)

Velkou slabinou této části WAPu EuroTelu je neaktuálnost – poslední novinka byla z 9. prosince, rovněž nabídka telefonů a předplacených sad nebyla aktuální.

Sekce „Informační služby"

Tipy/Doporučujeme (★★)
Komunikace: E-mail (★), Odeslat e-mail (★★★), Odeslat FAX (★★★), Odeslat SMS (★), Vzkaz na Operator (★★★), Odeslat telegram (–)
Volný čas, zábava: Čas a datum (★★★), Blahopřání (★★), Biorytmy (★), Horoskopy (★), Hry (–), Moudra (★), Recepty (★), Rok 2000 (★), Rok 2001 (★), SMS forum (★), Svátky (★★), Tip na Sportku (★), Testy (★), Vtipy (★★)
Teletext: Hyper Teletext (★★★★), SMS forum (★), ČT1 (★★), TV Nova (★★), Kultura, umění (★★)
Počasí: Zítra (★★★), Krátkodobá předpověď (★★★), Dlouhodobá předpověď (★★★), Údaje o Slunci a Měsíci (★★), Stav ozónu (★★), Biometeorologická předpověď (★), Regiony dnes (★★★), Regiony zítra (★★★)
Cestování, doprava: Cestovní kanceláře (–), Ceny pohonných hmot (★★), Dopravní omezení (★★), Hraniční přechody (★★★), Kódy okresu (★), Pomoc v zahraničí (★★), Radary (–), Sjízdnost silnic (★★), Taxi (★★), Uzavírky silnic (★), Jízdní a letové řády (★★★), Půjčovny automobilů (–), Ubytování (★★), Pomoc v zahraničí (★★)
Zpravodajství: Zpravodajství ČTK (★★★★★), CNN Mobile (★★★★), Monitoring tisku (–)
Slovníky (★★★★★)
Osobní pomůcky: Kalkulačka (★★), Minutka a stopky (★★★), Plánovač a Reminder (★★), Seznam klíčových slov (★), Nápověda pro klíčová slova (★★)
Firmy, finance, kurzy: Firemní informace (★★★★★), Kurzy cenných papírů (★★★★), Kurzy měn (★★★★), Mezinárodní telefonní předvolby (★★★★), PSČ a UTO (★★), Telefonní seznam (–)
Inzerce, aukce (–), Obchod a prodej (–), Zákony a právo (–), Sázky a loterie (★★)
WAP Internet: EOTEL WAPinfo, Mobil server, České noviny, WAP Forum, AK TIESIDAN, BBC Info, CityKey, DHL, Hotel Reservation Systém, Wireless Travel Management, 2PL Network, Wap.allt.com, WAPtastic, Webcity FR, WAPAW Search, Orktopas Search, WapUP!, WAP URL
O službách … (★), English version (–), Nastavení

Ačkoli EuroTel nabízí více informačních služeb než Paegas, k většině z nich však WAP vůbec nepotřebujete. Využívají totiž známou službu *GSM InfoText*, u které jen žádost nezadáváte prostřednictvím textové zprávy, ale ve wapovém prohlížeči – odpověď v obou případech přijde v textovce. Tyto služby jsme vyznačili modrými hvězdičkami v hodnocení (★).

Dalo by se přepokládat, že wapové rozhraní GSM InfoTextu uživateli pomůže v tom, že si nebude muset pamatovat přesnou syntaxi dotazů. Bohužel tomu tak není ve všech případech a z odpovědi v textové zprávě (pro jejíž přečtení se musíte odpojit od WAPu) často zjistíte jen, že jste dotaz zadali špatně.

Protože WAP EuroTelu není personalizovaný, je třeba před každým (!) vstupem do sekce *Informační služby* zadat vlastní telefonní číslo, aby systém věděl, kam má odpověď zaslat. Toto řešení bylo bezpečnostní chybou, kterou bylo možné jakémukoli klientovi EuroTelu odčerpat z účtu prakticky libovolnou částku – za mnohé odpovědi se totiž stejně jako v GSM InfoTextu platí. EuroTel jsme na tuto chybu upozornili a nyní by již měla být opravena. WAP by už také neměl spolupracovat s InfoTextem a informace byste měli dostat ihned při wapování, nikoli v textovce.

Při použití několika wapových služeb dostanete pouze informaci *„Připravuje se …"*. Nabízí se otázka, proč jsou ve struktuře vlastně uvedeny …

EuroTel WAP představil jako první a nabídka jeho služeb je početně větší než v případě Paegasu. Nabízené služby jsou však v současné době méně kvalitní. Jsme proto zvědavi na mobilní portál *EuroTel Juice*, jehož spuštění se plánuje na květen.

oskarovy vábničky

Rostislav Kocman

Pro koho jsou určeny tarify Oskara

Oskar vtrhnul mezi současné tarifní programy trochu netradičním způsobem. Nejdříve jsme se mohli setkat jen se suchým označením Jednička až Pětka promíchaným ještě s téjedničkou a tédvojkou; pod tím si nikdo nemohl nic představit. Současné názvy jsou již lidštější – ale odpovídají označení skutečnosti?

Rozhodování o nejlepším tarifním programu se už téměř podobá věštění ze skleněné koule. Každý tarif totiž nabízí něco, co byste u ostatních operátorů těžko hledali, a naopak má skrytý háček, který jej v konkrétním případě znevýhodňuje oproti konkurenci.

Předplacený tarif

Zrekapitulujme si nejdříve informace, které jsou pro všechny Oskarovy tarify společné. Nikde neplatíte aktivační poplatek, musíte však zaplatit zálohu – nejméně 1 000 Kč. Volat potom můžete jen do výše této zálohy. Při vyčerpání její poměrné části (75 %) je každý telefonista textovou zprávou upozorněn na to, že se blíží možné vyčerpání této částky, což by pro něj mohlo znamenat brzké zablokování odchozích hovorů. Záloha samozřejmě může být vyšší a můžete ji kdykoliv navýšit. Vyúčtování služeb vám přijde každý měsíc, podobně jako u ostatních operátorů. Zaplacením právě dorovnáte onu vyčerpanou zálohu.

Víte, kolik provoláte

Při zavolání na informační linku (***608**) si můžete nechat aktivovat službu *Informace o ceně hovoru*. Po nastavení telefonu budete informováni o tom, jakou částku jste provolali, a i když informace bude jen orientační a rozhodně se na ni nemůžete plně spolehnout, určitě bude užitečná.

Oskar nenabízí dotované telefony, proto se s výjimkou jednoho tarifu nemusíte upisovat k několikaletému využívání jeho služeb, a když se vám znelíbí, můžete jeho síť okamžitě opustit. O to více ale musíte zainvestovat do mobilního telefonu.

Tarifní programy pro síť Oskar

◗ **Slyším Vás** – tarif pro nadšence, kteří chtějí mít karty SIM všech mobilních operátorů. Nabídka je lákavá, protože za 10 Kč měsíčně 40 volných minut jinde neseženete. Po vyčerpání volných minut ale raději netelefonujte, minutová sazba 28 Kč by vám nízký měsíční poplatek mohla řádně prodražit. Seriózní zájemci tento tarif využijí především pro odesílání krátkých textových zpráv – cena za jednu textovku (50 haléřů ve špičce, 35 haléřů mimo špičku) je bezkonkurenční.

◗ **Volám málo** – je opravdu určen pro málo volající. Ti musí překousnout vyšší minutové sazby i v nešpičkových hodinách, ale za cenu nižšího paušálního poplatku v porovnání s konkurencí. Záleží na tom, kam a kdy voláte – v případě, že minimum hovorů uskutečníte mimo špičku a málo voláte také ve špičce, je tento tarif výhodnější než konkurence. Pokud ovšem srovnáte tento tarif s předplacenými kartami, je výhodnější rozhodnout se pro ně – opět ale záleží především na síti, do které nejčastěji voláte. Jestliže většinu hovorů uskutečníte mimo špičku, tento tarif se vám nevyplatí.

◗ **Volám často** – je ideální pro většinu aktivních zákazníků. Za 500 Kč vám nikdo 100 volných minut nenabídne, přijatelná je i minutová sazba, která je nižší než u dražších paušálů konkurence. I tento tarif je lehce diskriminován pokud většinu hovorů uskutečníte mimo špičku – pro taková volání do sítě EuroTel je levnější EuroTel Relax nebo Quatro Go, pro volání do sítě Paegas libovolný tarif či předplacená karta Twist. U volání do pevné sítě jsou mimo špičku výhodnější všechny tarifní programy EuroTelu (s výjimkou tarifu Tip Top pro síť NMT) i RadioMobilu. Největší výhoda je tedy ve volných minutách – EuroTel tarif pro 100 volných minut nemá a za Paegas 120 se stodvaceti volnými minutami zaplatíte měsíčně dvakrát tolik. Poněkud složitější je srovnání s předplacenými kartami – volání do vlastních mobilních sítí stojí průměrně 5 Kč, takže za 100 minut zaplatíte právě 500 Kč a čím více pak do své mobilní sítě provoláte, tím jsou předplacené karty výhodnější.

◗ **Dohoda s Oskarem** – je velmi diskutabilní tarif, který sice za 550 Kč nabízí 300 volných minut, jenže dělených na špičku a mimo ni. Navíc vyžaduje čtyřletý úpis, což jistě není každý ochoten akceptovat. Pokud voláte výrazně více než 300 minut měsíčně, raději zvolte tarif *Volám stále*, pokud se pohybujete právě okolo této hranice a jste ochotni akceptovat čtyřletou smlouvu, nemusíte se rozmýšlet. Výhodnější než u konkurence jsou i krátké textové zprávy – o padesáti haléřích za zprávu se zákazníkům EuroTelu může jen zdát, u RadioMobilu zaplatí dvakrát tolik.

◗ **Volám stále** – jde o nejvýhodnější tarifní program pro častěji volající uživatele, který kdy byl nabídnut našemu trhu. Platí zde to, co v předešlých případech – pro volání mimo špičku do svých mobilních sítí jsou výhodnější předplacené karty nebo tarifní programy konkurence, jenže když vedle sebe položíte tarifní programy s 300 volnými minutami (s předplacenou kartou se u tohoto objemu dostanete do tisícových částek, takže je netřeba srovnávat), je *Volám stále* o polovinu levnější a má i výborné minutové poplatky. ■

zrcadlo, kdo je nejlevnější?

Přehled cen telefonování s Oskarem

		volné minuty		síť Oskar		ostatní české sítě			textová zpráva		
název	měsíční poplatek	špička	mimo špičku	špička	mimo špičku	špička	mimo špičku	hlasová schránka	špička	mimo špičku	poznámky
Slyším Vás	10 Kč	5	35	14,00 Kč	10,50 Kč	28,00 Kč	28,00 Kč	10,50 Kč	0,50 Kč	0,35 Kč	❶
Volám málo	150 Kč	20		7,00 Kč				2,50 Kč	1,00 Kč		❷
Volám často	500 Kč	100		4,50 Kč				2,50 Kč	1,00 Kč		❷
Dohoda s Oskarem	550 Kč	210	90	3,00 Kč	3,00 Kč	5,00 Kč	3,00 Kč	3,00 Kč	0,50 Kč		❸
Volám stále	1000 Kč	300		3,50 Kč				2,50 Kč	1,00 Kč		❷

poznámky

❶ Volné minuty mimo špičku jsou určeny jen pro volání do pevné sítě ❷ Nevyčerpané volné minuty se převádějí do dalšího měsíce ❸ Tarifní program je možné zvolit pouze při podepsání smlouvy o využívání služeb po dobu čtyř let

Všechny ceny jsou uvedeny bez DPH 5 %

před objektivem člověk

Petr Lindner

z pohledu fotografa

Tento díl seriálu bude vlastně opakováním poznatků z minulých částí, i když se podíváme také do oblastí, o nichž teprve budeme psát. Téma zní: jak fotit lidi.

Může se zdát, že se není čím zabývat. Budete-li však číst dál, zjistíte, že o praktické poznatky není nouze a při používání digitálního fotoaparátu se jistě budou hodit.

Ach ta pleťovka!

Většina z nás má odstín pleťové barvy podvědomě zafixovaný a odchylky vnímáme velmi

citlivě. Spoléhat na to, že foťák pleťovku „nějak“ podá a my ji posléze doladíme v počítači, považuji za naprostý nesmysl. Proč? Za prvé byste museli vlastnit dokonale zkalibrovaný systém a barevnost na monitoru by musela přesně odpovídat výstupnímu zařízení – tiskárně. To je záležitost, do které grafická studia investují stovky tisíc korun. Druhý problém je v samotném doladění barev pleťových odstínů. Máte-li za sebou několik let zkušeností s podobnou prací, klidně se do ní pusťte. Ovšem pokud si s bitmapovým editorem sotva vykáte, připravte se na krušné chvíle.

Jak z kola ven? Jednak je třeba říci, že moderní digitální fotoaparáty zvládají podání pleťových odstínů samy o sobě velmi dobře. V podstatě to chce jen přístroj více poznat, abychom věděli, jak se barevné podání chová při různém druhu osvětlení, a pro zajištění určité jistoty také experimentovat. Máte-li možnost, klidně udělejte stejný záběr při různých nastaveních vyvážení bílé. Ale pozor: nesnažte se posuzovat jednotlivé snímky pomocí displeje fotoaparátu, přesnější výsledek ukáže monitor počítače.

Červené oči, aneb zombie mezi námi

Fotografie osob s očima podlitýma ostře červenou barvou není třeba příliš představovat. Diagnózou problému je umístění vestavěného blesku blízko objektivu. Blesk tak „pálí na přímo“, světlo proniká zornicemi k očnímu pozadí a na fotkách pak máme místo lidí zombie z hororových filmů. Pro odstranění tohoto efektu se používá funkce vestavěného blesku, která pro potlačení červených očí vyšle před hlavním zábleskem buď předblesk nebo stroboskopickou sérii záblesků o menší intenzitě. Ty mají za úkol donutit zornice ke stažení dříve, než proběhne expozice s hlavním bleskem. Bohužel i tyto technické vymoženosti jsou někdy proti matičce přírodě bezmocné.

Nejlepší rada je vypnout blesk. Bohužel je ale také radou nejhloupější, protože v podstatě znamená nefotografovat. Zkusíme nalézt jiné řešení. Sáhněte tedy do peněženky a pořiďte si digitální fotoaparát, jenž umožňuje připojení externího blesku, a fotografovanou scénu nasvětlete bleskovým světlem odraženým od stropu, od stěny apod.

Nevhodné nastavení vyvážení bílé = špatná barevnost

Při správném nastavení se barevnost výrazně zlepší

I venku je někdy dobré zapnout blesk

Když jsem v předchozím odstavci nedoporučoval amatérské doladování pleťových odstínů, v případě červených očí už budu přístupnější. Při troše cviku by měl odstranění červených očí v bitmapovém editoru zvládnout i mírně zkušený uživatel.

Zaostřeno na lidi

Lidičky jsou neposední tvorové, což pro vděčný objekt fotografů, kterým jsou děti, platí několikanásobně. Z toho důvodu mohou nastat problémy se zaostřováním. Jak jste si mohli přečíst v jednom z předchozích dílů, zaostřovací systémy digitálních fotoaparátů neoplývají nadměrnou rychlostí. Převedeme-li si to do našeho tématu, pak je třeba říci, že pro fotografování hrajících si dětí nebo jakýchkoliv jiných pohybových fotografií s lidmi v záběru (a nejen lidmi), je rychlost většiny autofokusových systémů nedostatečná. Nevadí, řešení se najdou.

zaostřujte na oči

Podaří-li se vám nalézt model, který „postojí“, dám k dobru starou fotografickou poučku. Zaostřujte na oči fotografované osoby. Není nad pohled z očí do očí a věřte tomu, že i na fotografii je to znát. Pro takový způsob ostření je však nutné mít potřebné technické zázemí. Tím není nic jiného než bodové automatické zaostřování. Bohužel ne každý digitální fotoaparát možností bodového zaostřování disponuje, rada tedy směřuje k těm šťastným, kteří mají tuto možnost.

Nepodporuje-li váš digitální fotoaparát manuální předostření, je nutné automatické zaostřování přelstít. Úhybný manévr spočívá v tom, že nalezneme v okolí záběru statický objekt, na něj zaostříme zmáčknutím spouště do poloviny, poté překomponujeme záběr a domáčknutím exponujeme. Je jasné, že tento statický objekt musí ležet ve stejné vzdálenosti od objektivu jako snímaní lidé. Drobné odchylky dožene hloubka ostrosti objektivu, tudíž není nutné vyhledávat a zaměřovat objekty ležící přesně v rovině ostření. Jestliže není v okolí snímané scény nic vhodného, nezbývá než vyčkat na okamžik, kdy se osoby zastaví. Stejným postupem pak vnutíme autofokusu správnou zaostřovací vzdálenost a se spouští neustále namáčknutou do poloviny můžeme čekat na požadovanou pozici fotografovaných osob. Jestliže váš digitální fotoaparát podporuje manuální předostření, je situace mnohem jednodušší. Chce to jen správně odhadnout vzdálenost, nastavit nejbližší hodnotu v menu ručního ostření – směle do toho! ■

doma je i za oceánem

Marek Lutonský

Mobilní telefon Motorola TimePort P7389 „Výjimečný telefon pro náročné"

Mobilní telefon Motorola TimePort P7389

Před pěti měsíci jsem v Mobilitách popisoval mobilní telefon Motorola TimePort L7089 a v recenzi jsem zmínil také připravovaný model P7389, který měl napravit některé mé připomínky a hlavně měl být prvním mobilem Motorola podporujícím mobilní Internet – WAP.

Svérázné dvojče

V tehdejším článku jsem upozorňoval na typické a osobité ovládání mobilů Motorola, které se nezměnilo ani u modelu P. Zůstalo však výborné menu rychlého přístupu, do něhož lze nadefinovat devět nejpoužívanějších položek z menu, zůstalo hlasové ovládání, modem s infračerveným okénkem, hlasový záznamník. Také stále jen řada TimePort nabízí telefony, které je možné používat v Evropě i za velkou louží.

U modelu „L" jsem vznesl výtky k některým vlastnostem softwaru telefonu, který u příchozí textové zprávy ukázal jen číslo odesílatele, pro identifikaci zmeškaného hovoru jste museli navštívit hluboko zanořenou položku menu a našly se další nezvyklosti, které jsem v článku ani nerozebíral. I v tomto směru u TimePortu P výtky zůstávají.

Software však byl inovován, objevují se animované ikony (to nepíšu nijak posměšně, obyčejný netechnický uživatel je ocení) a nemýlím-li se, TimePort P je prvním telefonem Motorola, u kterého je možné složit vlastní vyzváněcí melodii. Je to sice složitější než u jiných mobilů, ale jde to. U textovek mohou anglicky hovořící uživatelé použít funkci rychlého psaní iTAP, což je prakticky totéž co systém T9 u telefonů Nokia. Pro Čechy je také k ničemu – zatím.

Ještě musím pochválit jednu funkci, kterou jsem při dřívějších testech mobilů Motorola nepochopil úplně přesně: můžete si sami nastavit interval, po kterém se ozve pípnutí oznamující délku hovoru. Motorola však pípá už deset vteřin před tímto intervalem a můžete tak včas ukončit hovor ještě před přičtením dalšího impulsu.

U tohoto telefonu jsme málem nestihli změřit výdrž – očekávali jsme dva dny a přitom TimePort P vydržel při 90 minutách hovoru uctyhodných 96 hodin v pohotovosti!

Víc už k vlastnímu telefonu kromě závěrečného shrnutí neřeknu, vše je stejné jako v recenzi předchozího modelu L, kterou najdete v Mobilitách 11/99 a na webu časopisu.

Nezaložíš si stránku na TimePortu!

TimePort P opravdu wapuje a stal se tak druhým mobilem podporujícím tuto technologii, který je u nás k dostání. Proto jej také musím srovnávat s telefonem Nokia 7110, který WAP nabídl jako první. Vlastní wapování je bezproblémové, i když jsem zpočátku trpěl při pomalejším posouvání stránek (váleček u Nokia 7110 se při WAPu hodí) a zpoždění při zadávání znaků také není nejpříjemnější. Ovládání je trochu méně jasné než u finské značky, ale jako vždy jde jen o zvyk.

Horší je, že prohlížeč Motoroly nenabízí záložky na často navštěvované stránky v telefonu jako Nokia. Záložky jsou podporovány, ale jsou umístěny na wapovém serveru MyTimeport. Aby je bylo možné z telefonu přidávat, musí na toto řešení přistoupit i mobilní operátor, a proto u nás záložky nefungují (doufejme, že jen zatím). Neviňme ale Motorolu z nestandardního řešení. Nové wapové telefony Siemens řady 35 totiž budou mít prohlížeč se stejnými vlastnostmi a výjimkou – velice příjemnou – bude spíš Nokia.

Můj Timeport za to stojí

Motorola sice nenabízí záložky, má ale službu *MyTimeport*, na kterou – prý jen zatím – nemají nokiáři přístup. Je to internetově-wapový portál, kde máte svůj organizér (kalendář, kontakty, úkoly a poznámky), ukládají se zde také zmíněné záložky.

K MyTimeport můžete kdykoli přistupovat z Internetu (**www.mytimeport.com**) i z wapového telefonu, neustále tak máte k dispozici aktuální informace. Že tady něco nehraje? Že nebudete přepisovat svůj kalendář na web? Nemusíte, můžete si totiž stáhnout skvělý software TrueSync, který dokáže MyTimeport synchronizovat s časově-organizačními programy na PC, například Outlookem, nebo s kapesními počítači (bohužel bez češtiny).

To jsou věci ...

Motorola TimePort P 7389 je velice dobrý telefon. Pro velké cestovatele je téměř nezbytností a i ti, kdo pravidelně nelétají do Spojených států, by při rozhodování mezi telefony této třídy na TimePort neměli zapomenout.

Před pěti měsíci jste starší model L mohli pořídit za dost přehnanou částku 19 990 Kč bez daně a nebylo možné se divit, když jsem jej v závěru recenze srovnával s podstatně levnějším a podobně funkčním Siemensem S25. Nyní novější TimePort P koupíte za 12 499 Kč a cena staršího modelu za pět měsíců klesla o celých deset tisíc! ■

cenová osa

- Nokia 7110 (18 299 Kč)
- Motorola TimePort P7389 – Paegas (15 249 Kč)
- Siemens S25 – Paegas (12 199 Kč)
- Motorola TimePort L7089 – Paegas (11 589 Kč)

mobilní telefon
Motorola TimePort P7389

Zdroj: Motorola
Telefon: (02) 21 85 21 01, **web:** gsm.motorola.cz
Cena: 12 499 Kč bez DPH • 15 249 Kč s DPH

TEST výdrž 96 h při hovoru 90 min

síť: GSM 900/1800/1900 **rozměry:** 130 × 45 × 21 mm **hmotnost:** 108 g **udávaná pohotovostní doba:** 150 h **udávaná doba hovoru:** 250 min **test výdrže Mobilit:** 96 h při 90 min hovoru **doba nabíjení:** asi 90 min **kapacita paměti:** 100 čísel v paměti telefonu, max. 255 čísel na kartě SIM **počet míst v seznamu:** 10 odchozích, 10 příchozích a zmeškaných hovorů **počet řádků displeje:** 3 + 1 řádek symbolů, pro SMS 5 řádků, pro WAP 4 řádky **druhy vyzvánění:** normální, tiché, vibrační, i tzv. inteligentní **počet vyzváněcích melodií:** 10 + 1 vlastní melodie **standardní příslušenství:** cestovní nabíječka, držák za opasek, software TrueSync

funkce, které přístroj podporuje nebo obsahuje: časové funkce, české menu, datové služby (14,4 kb/s), EFR, hardwarový modem, hlasové ovládání, IrDA, minutové pípání, SIM Toolkit, WAP

funkce, které přístroj nepodporuje nebo neobsahuje: budík, hry, kalkulačka, organizér, vnitřní paměť pro SMS, vyzváněcí profily

z nového světa

Marek Lutonský

Mobilní telefon Motorola Talkabout T2288

Nedurděte se předem – v Mobilitách nepíšeme pouze o mobilních telefonech Motorola, ale co dělat, když nikdo jiný s novinkami nepřichází?

Než se začnu věnovat samotnému telefonu *Motorola Talkabout T2288*, svěřím se vám s informací, která vnesla do mého žití více světla. Doposud jsem si totiž myslel, že Motorola své telefony označuje bez ladu a skladu, že čtyřmístné kódy byly zvoleny na základě vnuknutí *Někoho*. Není tomu tak a z jednotlivých znaků a číslic je možné poznat, o jaký telefon jde, i když jste jej třeba v životě neviděli.

Tak konkrétně T2288 je přístroj ze skupiny Talkabout, je tedy určen pro normální lidi, kteří chtějí telefonovat a nepotřebují k tomu stylový design ani technické výstřelky. Dvojka na druhém místě značí, že u tohoto telefonu nejvíc záleží na ceně, druhá dvojka je pořadovým číslem. Osmička na třetí pozici zaručuje, že telefon je určen pro síť GSM, a poslední osma odkrývá skutečnost, že jde o duální telefon pro frekvence 900 a 1 800 MHz.

Mobil, který vrže

Talkabout je docela malinký a na to, že jde o mobil nejnižší třídy, není ani jeho hmotnost tak strašlivá. Nabízí zajímavé tvary a je škoda, že u nás Téčko seženete pouze v černé neatraktivní úpravě; barvičky by mu slušely. Mobil se výborně drží v ruce a u ucha, když však – třeba kvůli nepříjemnému telefonátu – sevřete pěst silněji, ozve se nepříjemné skřípání. Na vině je kryt baterií, plastová skořepina se sklonem k levným zvukovým projevům. O bateriích správně píši v množném čísle, T2288 totiž pohání tři netypické tužkové akumulátory typu NiMH. Když jste v koncích, můžete za přispění vymezovací redukce (není ve standardním příslušenství) použít i běžné tužkovky.

Pro předplacený WAP

Zbytek telefonu už Motorolu nezapře: typická tlačítka, stejné ovládání, opakující se nezvyklosti. Jestliže jste si přečetli mé výtky ke špičkovému TimePortu P, lze je beze zbytku aplikovat i na Téčko. Jeho funkce jsou ale samozřejmě omezenější – nenabídne geniální holografický displej, tlačítko pro rychlý přístup k telefonnímu seznamu, interní paměť pro telefonní čísla, hlasové vytáčení…

Téčko nezvládá ani datové přenosy, přesto však umí WAP a stává se tak nejlevnější wapovým mobilem na českém trhu (ze tří, které v současnosti existují) a jediným telefonem podporujícím WAP, který se nabízí v předplacených sadách. RadioMobil totiž z Twistu potichoučku stáhl TimePort P, kterým se jako prvním wapovým mobilem v předplacené sadě chlubil celý měsíc. Téčko používá úplně stejný prohlížeč jako TimePort se všemi jeho neduhy (prozatím nepoužitelné záložky) a ctnostmi (mobilní portál My-Motorola), pro zhodnocení WAPu se proto podívejte na recenzi na předchozí straně.

Až nás budou miliony

Motoroly jsou spolehlivé telefony, na to lze vzít jed, a dá se předpokládat, že ani model Talkabout T2288 nebude výjimkou. Přesto si ale troufám tvrdit, že třítisícový rozdíl (v předplacené sadě) mezi tímto telefonem a mobilem stejné kategorie M3888, který pouze nenabízí WAP, je příliš vysoký. S příchodem nových levných wapových telefonů lze rozhodně očekávat zlevnění. ■

mobilní telefon
Motorola Talkabout T2288

Zdroj: Motorola
Telefon: (02) 21 85 21 01, **web:** gsm.motorola.cz
Cena: 5 499 Kč bez DPH • 6 709 Kč s DPH
dotovaná RadioMobil: 1 999 Kč bez DPH • 2 439 Kč s DPH
předplacená sada Paegas Twist: 7 499 Kč s DPH

TEST výdrž 85 h při hovoru 90 min

síť: GSM 900/1800 **rozměry:** 130 × 47 × 27 mm **hmotnost:** 140 g **udávaná pohotovostní doba:** 100 h **udávaná doba hovoru:** 210 min **test výdrže Mobilit:** 85 h při 90 min hovoru **doba nabíjení:** 3 h **kapacita paměti:** žádná čísla v paměti telefonu, jen čísla na kartě SIM **počet míst v seznamu:** 10 odchozích, 10 příchozích a zmeškaných hovorů **počet řádků displeje:** 3 + 1 řádek symbolů, pro SMS 5 řádků, pro WAP 4 řádky **druhy vyzvánění:** normální, tiché **počet vyzváněcích melodií:** 11 bez možnosti tvorby vlastní melodie **standardní příslušenství:** cestovní nabíječka

funkce, které přístroj podporuje nebo obsahuje: české menu, EFR, minutové pípání, SIM Toolkit, WAP

funkce, které přístroj nepodporuje nebo neobsahuje: budík, časové funkce, datové služby, hardwarový modem, hlasové ovládání, hry, IrDA, kalkulačka, organizér, vnitřní paměť pro SMS, vyzváněcí profily

jak často nabíjíte?

TEST výdrž 82 h při hovoru 90 min

Hodnoty výdrže na jedno nabití baterie jsou u mobilních telefonů velice důležitým parametrem a při výčtu vlastností je najdeme na předních místech. Udávají se dvě hodnoty: *pohotovostní výdrž* a *doba hovoru*.

Je třeba si ale uvědomit, že hodnoty, které vidíte na letácích a reklamách, odpovídají ideálnímu stavu, který se zpravidla znatelně liší od reálných podmínek. Je také nutné si uvědomit, že ve skutečnosti kombinujete pohotovost s hovory a proto jsou oba údaje tak trochu k ničemu.

Abychom zjistili, kolik mobilní telefony opravdu vydrží, provádíme u nich tzv. *testy výdrže Mx*. V průběhu nejběžnějšího testu M90 s telefonem celkem 90 minut voláme (podle přesné metodiky kombinujeme delší a krátké hovory), posíláme na něj textové zprávy a měříme, za jak dlouho se vybije. Když mobil test M90 nevydrží, provedeme další test M60 s 60 minutami hovoru. Výsledkem je doba v hodinách, která je skutečnému telefonování bližší, než laboratorní údaje výrobců mobilů.

Výdrž mobilních telefonů testujeme v síti Paegas, pouze u výjimek označených hvězdičkou byl test proveden v síti EuroTel GSM Global. Telefon se dvěma hvězdičkami byl testován v síti NMT bez textových zpráv.

Zjištěné hodnoty uvádíme vždy u recenze testovaného mobilního telefonu v typickém logu. Příklad v úvodu této stati znamená, že při devadesáti minutách hovoru telefon vydržel 82 hodin na jedno nabití baterie. ■

výdrž podle Mobilit

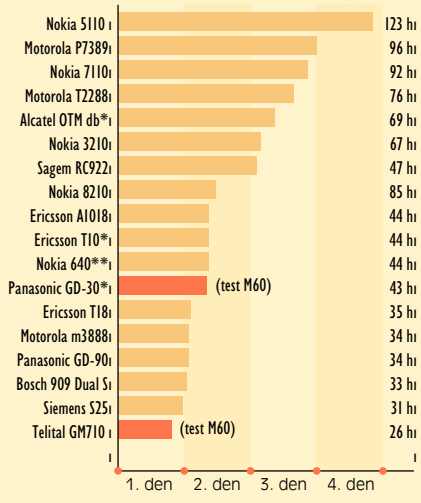

prostě se příjemně používá

Pavel Pospíšil

Delší zkušenosti s mobilem Siemens S25

Můj první mobil byl Ericsson GA628 a dodnes považuji jeho ovládání za vrchol uživatelské přívětivosti. To koneckonců platí i o dalších modelech této značky, které jsem později letmo poznal. Kdo na starší Ericssony nahlížel jenom zdálky, zahlídl sotva škvíru jednořádkového displeje a neuvěří mi. Ale právě toto spartánské prostředí donutilo inženýry Ericssonu vytvořit ovládání, kde záleží doslova na každém tlačítku

a které se, po malém zacvičení, dá provozovat i potmě.

A proč mluvím o Ericssonu? Když jsem před dvěma lety asi na měsíc dostal do rukou Siemens – tehdy to byl telefon S10 Active – připadal jsem si, že z dobře zajetého terénního vozu přesedám do Mercedesu. Siemens S10 Active totiž nabízel stejně okázalý luxus, ale málo pochopení pro praktičnost i skutečné potřeby telefonistovy. (Přiznávám, že Mercedes jsem nikdy neřídil, takže tohle srovnání může mít poruchu.)

Pak jsem asi na měsíc nebo dva vyzkoušel Siemens C25 (tento pokus o laciný telefon byl ještě lacinější, než vypadal), až jsem s úlevou zakotvil u velmi dobré „es-pětadvacítky“.

Klady bleskem

Organizér není špatný a využijete ho přinejmenším jednou denně – po ránu, jako budíka. Infraport je příjemný doplněk a potěší nejen tehdy, když si s kolegou budete vyměňovat telefonní čísla. Dvě uživatelská tlačítka pod displejem se také hodí, třeba pro rychlou volbu čísla nebo okamžité zadání zprávy SMS. Jinak slouží vždy funkci, která je na nich v dané situaci napsaná (je to vlastně něco jako kontextové menu).

Delší dobu jsem si musel zvykat na opatrnické ovládání, která se mě neustále ptá, jestli chci zprávu opravdu smazat a jestli chci skutečně udělat to anebo ono (chvíli jsem se cítil jako ve Windows) – navíc mate, když je potvrzovací tlačítko jednou nalevo, podruhé napravo (a zamítací naopak). Ale je to logické, telefon se snaží, aby uživatel nemohl nic udělat omylem, a nakonec tuhle snahu kvituji s povděkem.

Jiní recenzenti to nezmiňují, ale já trvám na tom, že barevný displej má konečně použitelný a dobrý kontrast. To je vzkaz především pro majitele S10, protože u dřívějších modelů Siemensu tohle bývala bolavá záležitost. Otázka je, zda tři barvy na displeji mají svoje opodstatnění. Nicméně jistou ergonomii bych přiznal; alespoň intuitivně se totiž na displeji orientuji nejen dle schématu „nahoře-dole“, ale i „modrá-zelená“. (Takže podle mého názoru je škoda, že nové Siemensy byly ohlášeny konvenčně monochromatické.)

Zápory ještě kratší

Letitá chyba všech Siemensů: u došlé textové zprávy nezobrazují jméno ze seznamu, ale jenom číslo! Šly ruchy, že v novějším firmwaru bude tohle vyřešeno, ale ten nakonec zobrazí jméno jenom u textové zprávy již uložené do paměti.

Pro mě největší slabina: výdrž dodávané baterie. Nejsem až tak velký telefonista, ale je rozdíl, pokud mobil potřebuje nabíječku dvakrát do týdne, nebo čtyřikrát. Siemens S25 čtyřikrát a já občas zapomenu „dotankovat šťávu“. Proto jsem několikrát zůstal „nahlucho“, zrovna, když jsem to nejmíň potřeboval.

A shrnutí?

Siemens S25 je malý elegantní telefon, který vychází ze svých generačních předchůdců, ale zároveň předjímá zcela novou éru u Siemensu. Nemá technické výstřelky typu ovládání hlasem nebo automatické doplňování psané textové zprávy, a když odmyslíme prohlížeč WAP (který ale ani s nejnovějším firmwarem u nás není použitelný), modem a infraport, zůstane fakt, že se telefon prostě velmi příjemně používá. Je to moc velký luxus? ■

mobilní telefon
Siemens S25

Zdroj: Siemens
Telefon: (02) 33 03 27 27 **web:** www.siemens.cz
Cena: 9 008 Kč bez DPH • 10 990 Kč s DPH

síť: GSM 900/1800 **rozměry:** 117 × 47 × 24 mm **hmotnost:** 125 g **kapacita paměti:** 250 telefonních čísel na kartě SIM, 50 v paměti telefonu **počet míst v seznamu:** 10 odchozích, 10 příchozích, 10 zmeškaných hovorů **počet řádků displeje:** 6 **druhy vyzvánění:** normální, tiché, vibrační, inteligentní **počet vyzváněcích melodií:** 42 + 1 vlastní **standardní příslušenství:** cestovní nabíječka

funkce, které přístroj podporuje nebo obsahuje: budík, časové funkce, české menu, datové služby (9,6 kb/s), EFR, hardwarový modem, IrDA, hry, kalkulačka, minutové pípání, organizér, SIM Toolkit, vyzváněcí profily

funkce, které přístroj nepodporuje nebo neobsahuje: hlasové ovládání, vnitřní paměť pro SMS, WAP verze 1.1

notebooky do náprsní kapsy

Marek Lutonský

Při přípravě recenzí notebooků se snažíme, abychom do jednoho testu získali více notebooků stejné kategorie, které ve článku postavíme vedle sebe. Je tomu tak i v tomto čísle, kde se zaměřujeme na nejmenší notebooky, na přenosné počítače, které se bez potíží vměstnají do aktovky mezi dokumenty. Jak se používá *Dell Latitude LS*, *IBM ThinkPad 240* a *Fujitsu Siemens LifeBook B*?

Omezení jsou většinou pochopitelná

Hlavní nevýhodou nejmenších notebooků je výrazně menší ergonomie práce než u přenosných počítačů, které osobně s vědomím zjednodušení označuji jako *stolní notebooky*. U takových notebooků je uživatel ve srovnání se stolním PC omezen jen minimálně – displeje se svou velikostí dotahují až na sedmnáctipalcové monitory, klávesy mají stejné rozměry, notebooky mají stejné rozšiřovací konektory jako stolní počítače a výkon? Ten už dávno drží s desktopy krok. U malých přenosných počítačů, kterým se někdy říká subnotebooky nebo mininotebooky, je už omezení daleko větší.

Dell Latitude LS za cenu menší, ale stále maximální přenositelností nabízí největší ergonomii práce. Absence sériového a infračerveného rozhraní je však nepříjemná a uživatele může někdy omezit.

První zastavení bude u displeje, kde se zahnízdilo rozlišení 800 × 600. Není to málo a na úhlopříčky, které malé notebooky nabízejí, je toto rozlišení optimální; leč pohodlná práce začíná na rozlišení o řád vyšším. Kompromisem bývá klávesnice, kde se buď zmenšují klávesy, nebo se optimalizuje jejich rozložení (každá taková operace je však v neprospěch uživatele), slučují se funkce kláves a přidávají nová funkční tlačítka.

Za největší potíž ovšem považuji rozšiřitelnost malých notebooků. Zpravidla v nich nenajdete žádnou mechaniku, pro využívání disket a CD-ROM budete muset s sebou vláčet externí moduly, které si někdy (často u mechaniky CD-ROM) budete muset dokoupit. Protože mechanika CD-ROM je životní nutností, přivítal bych, kdyby se tento přístup výrobců změnil a cédéčko bylo již ve standardní dodávce.

Dalším problémem jsou rozšiřující porty. Zde už není situace tak podobná, protože mnohé malé notebooky nejsou v tomto směru vůbec omezeny. K jiným však bez rozšiřujícího replikátoru portů nepřipojíte sériové zařízení (například digitální fotoaparát), někdy tiskárnu, zvlášť nepochopitelná je u nejmobilnějších přenosných počítačů absence infračerveného rozhraní. U většiny notebooků této třídy najdete pouze jeden slot pro PC karty.

Potěšující ovšem je, že vestavěný modem se stává typickou součástí notebooků (byť v jeho schvalování pro provoz v českých podmínkách výrobci nevidí prioritu) a velice příjemné je čím dál častější zařazování vestavěných síťových karet.

Jak používat malé notebooky

Omezení probraná v předchozí části možná navodila temnou atmosféru o nízké použitelnosti. Je pravda, že miniaturní notebook bych nedoporučil jako plnohodnotnou náhradu stolního počítače, na které byste pracovali na cestách i v kanceláři. Nicméně jako doplněk stolního PC je tato kategorie přenosných počítačů výborná. V kanceláři pracujete na desktopu a před odchodem jen přehrajete do malého notebooku aktuální data. Podívejme se teď na konkrétní počítače:

Dell Latitude LS – Hořčík hraje prim

Když jsem před časem psal o tehdy nejmenším notebooku značky Dell, o modelu Latitude CS (anglické latitude, čti [latitjúd] lze mimochodem přeložit jako svoboda – volnost), zmiňoval jsem, že co nevidět dostane mladšího bratříčka. A zatímco tehdy jsem byl, zejména z důvodu nijak malého půdorysu, trošku na rozpacích, jestli Latitude CS zařadit do nejmenší kategorie, u nového *Latitude LS* už není o čem diskutovat.

Notebook je celý, až na část spodní desky, vyroben z hořčíkové slitiny a mechanická odolnost je znát, například displej se při pokusu o zkřížení ani nehne. Na horní ploše je patrná práce výtvarníka a estetické prolisy kombinované s tmavým plastovým dekoračním prvkem notebooku dodávají osobitost.

ve zkratce

	Dell Latitude LS	Fujitsu Siemens Lifebook B2130	IBM ThinkPad 240
Zdroj	Dell	Fujitsu Siemens Computer	IBM
Kontakt	(02) 22 83 27 77, www.dell.cz	(02) 33 03 11 11, www.fujitsu-siemens.com	(02) 72 13 11 11, www.ibm.cz
Cena	90 600 Kč bez DPH • 110 532 Kč s DPH	79 990 Kč bez DPH • 97 588 Kč s DPH	84 983 Kč bez DPH • 103 679 Kč s DPH
Rozměry	272 × 220 × 26 mm	250 × 197 × 29 mm	260 × 202 × 27 mm
Hmotnost	1,6 kg	1,4 kg	1,5 kg
Displej	12,1" TFT, 800 × 600	10,4" TFT, 800 × 600	10,4" TFT, 800 × 600
Procesor	Pentium III 400 MHz	Celeron 400 MHz	Celeron 400 MHz
Paměť	64 MB (max. 128 MB)	64 MB (max. 192 MB)	64 MB (max. 192 MB)
Pevný disk	4,8 GB	6 GB	12 GB
Mechaniky (modulární)	disketová, CD-ROM	disketová	disketová
Ukazovací zařízení	touchpad	touchpoint, dotykový displej	touchpoint
Porty	1p, VGA, PS/2, USB, audio, 1× PC karta, modem (nehomologovaný), síťová karta, port pro mechaniku, port pro replikátor	infra, VGA, 2× USB, audio, 1× PC karta, modem (nehomologovaný), síťová karta, port pro replikátor	1s, 1p, VGA, PS/2, USB, infra, audio, 1× PC karta, modem (nehomologovaný), port pro disketovou mechaniku
Záruka	3 roky na místě instalace s garantovaným zásahem do příštího pracovního dne	1 rok	1 rok
Software v ceně	Windows 98	Windows 98	Windows 98, Norton AntiVirus, Lotus SmartSuite
Vlastnosti a funkce, které přístroj podporuje	brašna, možnost volby konfigurace, replikátor portů (+ 7 800 Kč)	replikátor portů, větší servis za příplatek, delší záruka za příplatek	brašna, delší záruka za příplatek, dokovací stanice, možnost volby konfigurace, replikátor portů, větší servis za příplatek
Vlastnosti a funkce, které přístroj nepodporuje	delší záruka za příplatek, dokovací stanice, větší servis za příplatek	brašna, dokovací stanice, možnost volby konfigurace	

Displej je největší ze všech notebooků, které v tomto článku popisujeme (až bych u něj přivítal o řád vyšší rozlišení), a také procesor si nejvíc tyká s nejnovějšími technologiemi. Ke klávesnici a touchpadu jsem u Dellu nikdy neměl připomínky a ani u tohoto malinkého notebooku nemám důvod porušit tradici.

Dell asi u malých notebooků definitivně odepsal sériové porty – ani zde nenajdete typický konektor. Osobně bych ho přivítal víc než dvakrát delší paralelní zásuvku, kterou využijete prakticky jen při připojení tiskárny. Dobře, ve Spojených státech jsou asi jiné zvyky, možná komunikují infračerveně – ouha, ani infračervené okénko u Latitude LS nenajdete. Obě rozhraní lze do notebooku implantovat prostřednictvím PC karty nebo kabelovými redukcemi z jiných portů, toto řešení ale není zrovna praktické. Budoucnost je zřejmě v rozhraní USB, jen by si to ale měli uvědomit také výrobci periferií. Co Dell ztratil na absenci prarozhraní, připočte si za vestavěnou síťovou kartu a dnes už běžný – byť u nás nehomologovaný – modem.

IBM ThinkPad 240 – Elegance v černé

Nejmenší notebook z produkce IBM svou značku nezapře. Vždyť kdo jiný dnes vyrábí černé hranaté notebooky s typickým lichoběžníkovým profilem? IBM ThinkPad 240 by se dal

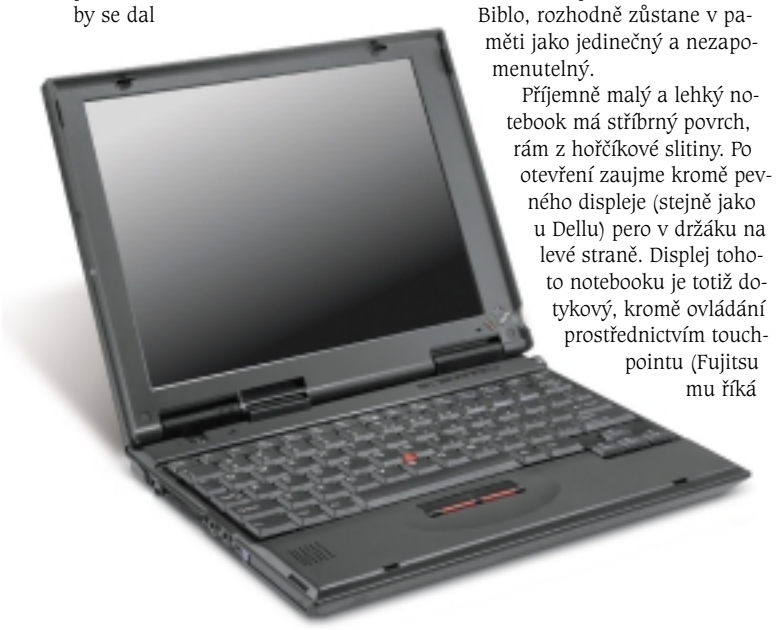

IBM ThinkPad 240 je dokonale mobilní notebook s osobitým designem a dostačujícími parametry. Slabinou je snad trochu nižší výdrž při chodu na baterie.

lacině napadnout za nulovou výtvarnou invenci, a i když je třeba přiznat, že funkčnost v jeho designu hrála velkou roli, výsledkem je elegantní přenosný počítač.

IBM opovrhuje hořčíkovými slitinami a pro obaly svých notebooků používá plast UltraCarbon. Subjektivně je zřejmé, že vydrží více než běžné plastové materiály, za magnézium bych však strčil ruku do ohně hlouběji. Kryt displeje ThinkPadu se při namáhání prohýbá velmi znatelně.

Displej s desetipalcovou úhlopříčkou je sice s absolutního pohledu malý, ale pro používané rozlišení ideální, červená čepička touchpointu mezi černými klávesami je pro IBM typická. Rozměry kláves jsou pro psaní příjemné, stejně jako dynamika stisku, ale nemůžu si pomoci: u ergonomických klávesnic má být Ctrl vlevo dole (zde je zbytečně velká funkční klávesa Fn) a klávesa Tab vedle Q (zde je o řádek níže).

IBM se v propagačních materiálech právem chlubí, že ThinkPad 240 je vybaven všemi konektory potřebnými na cestách. Zde bych se nepříjemného překvapení jako u Dellu nedočkal, je zde sériové rozhraní i infračervený port. Cédéčko je v dokoupitelné výbavě, s notebookem dostanete jen disketovou mechaniku připojitelnou kabelem.

Fujitsu Siemens LifeBook B2130 – sáhni si na mne

Zatímco u některých notebooků si na první pohled nejste jisti, kde už jste tento model viděli, LifeBook B2130 vycházející ze staršího modelu známého pod označením Biblo, rozhodně zůstane v paměti jako jedinečný a nezapomenutelný.

Příjemně malý a lehký notebook má stříbrný povrch, rám z hořčíkové slitiny. Po otevření zaujme kromě pevného displeje (stejně jako u Dellu) pero v držáku na levé straně. Displej tohoto notebooku je totiž dotykový, kromě ovládání prostřednictvím touchpointu (Fujitsu mu říká quickpoint) jej můžete ovládat i tímto perem.

Malé rozměry tohoto drobečka mají za důsledek nutná omezení. I když klávesnici rozhodně nelze řadit do kategorie „špatné“ a dobře na ní lze psát i delší texty, není možné ji srovnávat s většími notebooky. Ani v těle tohoto počítače není zamontovaná disketová mechanika, dá se ale připojit kabelem k dodávanému replikátoru portů. Totéž se ale nedá říci o mechanice CD-ROM, kterou je možné připojit jen prostřednictvím PC karty. Dobrou zprávou je, že stejně tak můžete připojit i mechaniku DVD-ROM nebo ZIP, špatnou zprávou je momentální nedostupnost těchto mechanik a nutnost dokoupit je zvlášť.

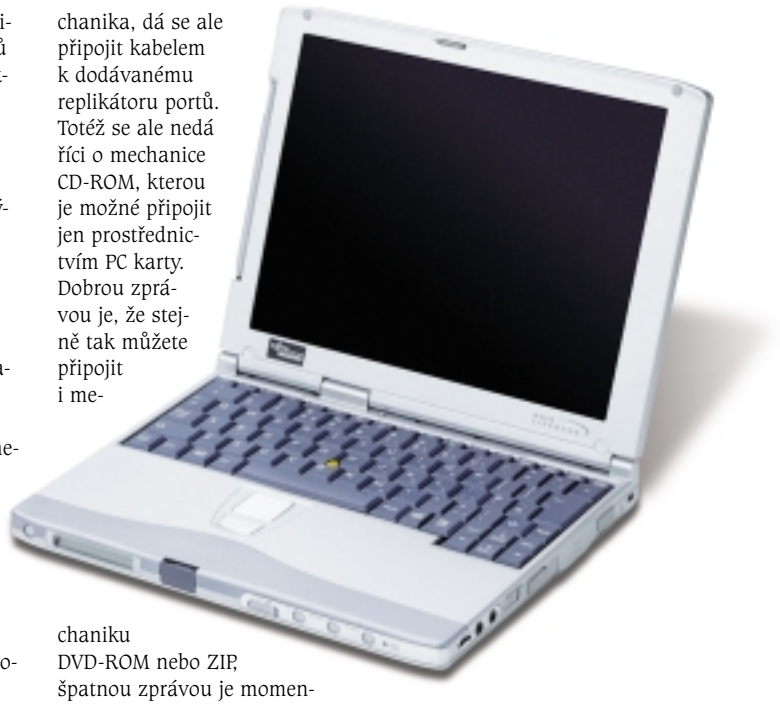

Fujitsu Siemens LifeBook B2130 je elegantní notebook s přirozeným a návykovým ovládáním prostřednictvím dotykového displeje. Jeho nevýhody jsou u této třídy přenosných počítačů standardní.

I když by větička o procesoru notebooku Dell mohla nabízet vysvětlení, že procesor Intel Celeron 400 MHz patří do starého železa, v žádném případě to není pravda a ať po mně hodí kamenem ten, kdo při používání pozná rozdíl ve výkonu. Také ostatní parametry jsou maximálně dostačující. Perličkou na konec – na přední straně notebooku jsou tlačítka pro spuštění internetového prohlížeče nebo programu pro elektronickou poštu. Když přijde e-mail, rozsvítí se kontrolka. ■

Notebooky

Prodeje společnosti Dell stále rostou. Podle průzkumu IDC vede Dell v dodávkách středním a velkým podnikům v USA. Meziročně vzrostly dodávky o 49 %, což znamená podíl Dellu 30,3 %.

Dellu se daří i u nás. Česká pobočka uzavřela dohodu se společností Microsoft, díky které se Dell Computer stal autorizovaným prodejcem v programu Microsoft Select. To mu umožní dodávat výhodnější služby velkým klientům. Dell také bude poskytovat technickou podporu pro produkty Microsoftu dodané svým zákazníkům.

Nové notebooky najdete v nabídce společnosti AT Computers. Značka Asus je dostatečně známá, jde o sérii L7000E, která je nabízena ve dvou provedeních (L7200E, L7300E). Notebooky jsou navlas stejné, až na displej. U modelu L7200E je uhlopříčka 12,1", u notebooku L7300E 13,3". U obou notebooků si budete moci zvolit vlastní konfiguraci, procesory Intel Celeron nebo Intel Pentium III, paměť od 64 MB RAM. Výdrž na baterie by měla být v rozmezí 3 až 3,5 hodiny. Základní součástí bude i taška a množství softwaru, stejně jako možnost připojit se k Internetu IOL na dva roky zdarma.

AutoCont změnil své logo. K tomuto razantnímu kroku došlo v souvislosti s rozsáhlými změnami v obchodní politice AutoContu CZ. Logo má dvě podoby: první reprezentuje AutoCont Computer Services (obchodní a servisní síť), druhá AutoCont Business Solutions (komplexní dodávky informačních systémů).

Ostatní

Vatikán si pro svá informační a kontaktní centra vybral produkt OmniTouch od Alcatelu a Telecom Italia. Potřebuje totiž zajistit informace pro až dvacet milionů poutníků, kteří navštíví některou z akcí pořádaných v rámci *Jubilejního roku*. Systém bude komunikovat v pěti jazycích a zájemcům by měl zprostředkovat informace o nejrůznějších akcích, případně najít ubytování. Základem produktu OmniTouch je hlasový systém založený na rozpoznávání řeči, v záloze bude i patnáct živých operátorů.

Společnost 3Com si v minulém čtvrtletí vedla dobře. Obrat se sice oproti předchozímu čtvrtletí snížil o 4 % na 1,415 miliard USD, zisk však přitom vzrostl o neuvěřitelných 464 %, z 89,7 milionů dolarů na 506,3 milionů. Prodej produktů Palm se na obratu podílel částkou 272,3 milionů dolarů, což je oproti předcházejícímu čtvrtletí nárůst 4 %. Největší událostí pro 3Com bylo osamostatnění divize Palm Computing. Ta je zatím téměř celá vlastněna společností 3Com, nicméně část jejích akcií byla uvedena na burzu, kde kurz ihned po uvedení značně vzrostl a nic nenasvědčuje tomu, že by měl začít klesat.

když zakopáváte o dráty

Rostislav Kocman

Bezdrátové síťové karty Compaq řady WL

Každý, kdo někdy potřeboval zapojit počítač do sítě, určitě doufal, že se někdy dočká doby, kdy nebudou potřeba žádné kabely. Jak by bylo bezdrátové řešení krásné… Už je krásné, třeba s bezdrátovými síťovými karty *Compaq řady WL* – stačí je zapojit do počítače nebo notebooku, nainstalovat správné ovladače a mobilně-stolní práci nic nebrání.

Vzduchem a bez nutnosti povolení

Obě dvě karty – jedna pro notebookový slot PCMCIA, druhá pro stolní sběrnici PCI, které jsem zkoušel mezi sebou – bezvadně fungovaly. Nepotřebují na sebe vidět, spojí se i tehdy, když je mezi dvěma počítači pevná stěna. Podle oficiálních materiálů může být maximální vzdálenost až 90 metrů v budovách nebo 350 metrů na otevřeném prostranství.

S použitou frekvencí 2,4 GHz nemusíte mít starosti – maximální vysílací výkon je 100 mW a toto frekvenční pásmo je bezlicenční, nepotřebujete povolení od ČTÚ. Přenos mezi síťovými kartami je šifrován, ale pouze čtyřicetibitovým klíčem, proto se nehodí jinam než pro domácí použití. V bankách by karty s tímto šifrováním neměly být vůbec používány, a pokud vám na firemních datech jen trochu záleží, použijte pro šifrování síťového provozu ještě jiný produkt, případně si pořiďte karty s pokročilejším šifrováním, které Compaq také nabízí.

Rychlost přenosu dat zcela neodpovídá dnešním trendům. Maximum je totiž 11 Mb/s, což reálně odpovídá staršímu „pomalému" Ethernetu. Ale i s touto rychlostí se dá slušně pracovat.

Rozbočovač na cédéčku

Pokud jste někdy síťovali, víte, že pro propojení dvou počítačů síťovými kartami potřebujete jiný kabel než pro připojení počítačů do sítě a pro více počítačů potřebujete ještě hardwarový rozbočovač. U bezdrátového spojení, jak jej vyřešil Compaq, to je jinak: jestli se mění charakteristika bezdrátového přenosu, vás jako uživatele vůbec nezajímá a pro spojení více počítačů použijete softwarový rozbočovač WL300 běžící na jednom z nich, který umí totéž jako jeho krabicovitá pevná varianta. Nechcete-li jako prostředníka použít počítač, na kterém bude tento program spuštěn, nebo chcete-li mít vzduchem připojeno větší množství stanic, řešením je hardwarový bezdrátový rozbočovač WL400, který je kabelem přímo spojen se sítí.

Mobilita i v nemobilní kanceláři

Vraťme se na začátek, k uživateli, který potřebuje přijít se svým notebookem do práce a bez složitého zapojování kabelů, jež navíc omezují jeho *mobilitu,* začít pracovat. Pokud bude vybaven PC kartou Compaq WL100, položí notebook na stůl, přihlásí se do sítě a může začít pracovat. Nebo se spojí se svým počítačem pod pracovním stolem, který mu zajistí připojení do sítě.

Takovýchto uživatelů může být spousta. Žádný z nich nebude potřebovat vědět, jak a proč je připojen do sítě, jednoduše přijde a může pracovat. Navíc má v dosahu signálu neomezenou mobilitu. S notebookem se totiž může libovolně pohybovat, a pokud je rozbočovačů v budově více a jsou zapojeny do stejné sítě, je možné mezi nimi roamovat! ■

bezdrátové síťové karty
Compaq Wireless LAN

Zdroj: Compaq Computer
Telefon: (02) 61 10 81 08, **web:** www.compaq.cz
Ceny s DPH: jsou uvedeny níže

komunikační frekvence: 2,4 GHz–2,483 GHz **přenosová rychlost:** 11 Mb/s, 5,5 Mb/s, 2 Mb/s, 1 Mb/s **bezpečnost:** čtyřicetibitový klíč **hlavní podporované síťové protokoly:** TCP/IP, IPX/SPX, NetBEUI **provedení:** WL100 – PC karta typu II (7 500 Kč); WL200 – karta PCI (8 500 Kč); WL300 – software (4 700 Kč); WL400 – rozbočovač (37 500 Kč)

Compaq WL300 (softwarový rozbočovač)
podporované operační systémy: Windows 95, 98, NT 4, 2000 **požadovaný hardware:** Pentium 120 MHz a výše, 8 MB RAM, 5 MB místa na pevném disku, nainstalovaná karta WL100 nebo WL200, jiná nainstalovaná síťová karta pro připojení do existující sítě LAN

Compaq WL400 (rozbočovač):
rozměry: 180 × 220 × 40 mm, **síťový konektor:** RJ-45 (10Base-T) **napájení:** napájecí adaptér (220 V–9 V), **síťový management:** SNMP **dodávaný software:** AP Manager (konfigurační software)

shareware

palm

Moon Phase

home.att.net/~sckienle/palm/home.html#Freeware
freeware

Téměř vše na světě se řídí podle fází Měsíce. Lidé, zvířata, rostliny … A i když na vliv Luny možná nevěříte, možná jen potřebujete vědět, v jaké fázi se Měsíc nachází, nebo v jaké se bude nacházet v konkrétní den. Právě toto dokáže program Moon Phase.

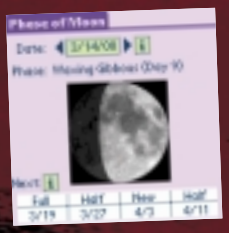

Měsíc zobrazí přesně tak, jak jej bude možné pozorovat v konkrétní den, a kromě toho informuje také o důležitých dnech probíhajícího a následujícího měsíčního cyklu (existuje i verze pro černobílé Palmy).

Pilot Info Manager

pilotapps.kwan.ca
shareware (10 USD)

Pilot Info Manager je určen především těm, kdo potřebují mít svého Palma pod stoprocentní kontrolou. Ihned po spuštění informuje o volné paměti, přičemž je o poznání rychlejší než *Info* vestavěného správce aplikací. Zobrazuje také velikost napětí baterie a verzi operačního systému.

V nastavení je možné přesně určit interval automatického vypínání počítače s přesností na vteřiny nebo měnit hlasitost zvuků. V bateriové sekci lze změnit typ baterií a nastavit úroveň napětí pro varování o jejich vybití.

MHD Praha pro PalmPilot

sgi.felk.cvut.cz/~xmzourek/mhdpha/freeware

S tímto programem dostanete do kapsy téměř kompletní zastávkový jízdní řád pražské MHD. Aplikace umí vyhledávat podle zastávek nebo linek, poté můžete ručně hledat přestupy. Vzhledem k tomu, že kompletní databáze má několik MB, byli autoři nuceni přistoupit k některým omezením. Současná databáze neobsahuje linky metra a změněné trasy nočních linek autobusů a tramvají (stejný autor ale právě napsal aplikaci s jízdním řádem nočních linek), drobné nepřesnosti můžou vznikat i v časech – někdy přijdete na zastávku o pár minut dříve.

Na PC existuje synchronizační program, který umožní nahrát do Palmu jen některé linky. Podle autora lze v dohledné době čekat novou verzi, aktualizace databází při změně a jízdní řády i pro jiná města.

Lukáš Mikšíček

nejlepší mezi svými

Petr Lindner

Digitální fotoaparát Kodak DC290

Aby byl statistický vzorek fotoaparátů značky Kodak, z jejíž nabídky jsme už v Mobilitách představili pěknou řádku produktů, kompletní, je třeba pohlédnout na nejvyšší příčku, kterou reprezentuje model *Kodak DC290*.

Nic do kapsy

Design není v digitální řadě Kodaku žádnou neznámou. Pomineme-li opravdu drobné odchylky, pak je v podstatě shodný s typem DC220 a DC260. Rozměry se zdaleka neřadí mezi kapesní fotoaparáty, ostatně více než půl kila živé váhy je toho jen důkazem. Přesto však Kodaku nemám za zlé, že zůstal u tohoto konstrukčního provedení. Mimořádně zdařilá ergonomie je totiž jednou z jeho typických dobrých vlastností a DC290 z dané cesty nevybočuje.

Causa interpolace

Svět digitálních fotoaparátů v současné době žije třímegapixelovými fotoaparáty. Kodak DC290 disponuje hned 3,3 milióny pixelů a je zvláštní, že i když je na světě poměrně dlouho, velké ovace za to nesklízí. Abych byl ale objektivní, musím uvést, že rozlišení 2 240 × 1 500 obrazových bodů poskytuje DC290 pomocí interpolace. Maximální fyzické rozlišení snímacího prvku totiž činí „pouze“ 1 901 × 1 212 pixelů. Kvalita je přitom velmi dobrá. Reálně se sice jedná o částečně „vymyšlený“ obraz, avšak co se týká schopnosti vymýšlení, na to je Kodak DC290 kabrňák. Porovnáme-li stejný záběr snímaný ve fyzickém rozlišení se snímkem fotografovaným s přispěním interpolace, jen těžko nalezneme rozdíl.

Dostatek dobrého světla je zárukou barevně věrných fotografií.

Když jsme u kvality

Byla-li řeč o shodném designu, pak totéž neplatí o kvalitě fotografií pořízených Kodakem DC290. V zásadě jsem nalezl čtyři podstatné rozdíly oproti „menším“ modelům. Začněme horšími vlastnostmi. První je naštěstí řešitelná ruční volbou vyvážení bílé – automatika žel nestíhá mnoho zdánlivě běžných světelných podmínek. Druhý odklon od kvality snímků už asi uživatel neovlivní. Nemohu si pomoci, ale nejvyšší model Kodaku tmavé partie obrazu nezvládá dokonale. Fotografie jsou často hodně kontrastní a ztráta kresby se projevuje hlavně ve stínech. Na druhou stranu je ale třeba zdůraznit, že zase ve světlech Kodak boduje. Světlá místa, která ostatní fotoaparáty nemilosrdně vypálí, Kodak DC290 dokáže vykreslit.

A jsme u přínosů ke kvalitě fotografií. První, a podle mého soudu zásadní posun, se týká kvality komprese JPEG. U nižších modelů se mi vůbec nelíbila, zde však dávám za jedna. Degradace kompresí obrazových dat je na podstatně lepší úrovni, a přidáme-li možnost ukládání

v nekomprimovaném TIFFu, což je druhou dobrou zprávou, pak nemám námitek.

Nezapomeňte doma skripta

Operační systém Digita je určitým charakteristickým znakem všech Kodaků nižší a střední třídy. Plnou podporou Digita Scriptů však disponují jen některé typy a právě dvěstědevadesátka

Stinné partie obrazu ztrácejí kontrast a kresbu i při poměrně kvalitním osvětlení

je jedním z nich (umožňuje dokonce i upgrade operačního systému z Internetu). K čemu jsou skripty dobré? V podstatě se jedná o krátké programky, jimiž lze ovlivňovat funkce fotoaparátu „k obrazu svému“. Jednoduše stáhnete z Internetu a nainstalujete třeba skript s názvem *Picture Info* a zjistíte, že fotoaparát najednou umí nejen zobrazit podstatné informace o snímku na svém displeji, ale vygeneruje třeba webový dokument, v němž bude obsažen zmenšený náhled fotografie a opět podrobné údaje o ní. Celá věc má malý háček. Jelikož jsme v kategorii digitálních fotoaparátů a ne počítačů s Pentiem III, je práce se skripty někdy až zoufale pomalá.

Přístroj je vůbec trochu lenoch. Ani z hlediska samotného startu fotoaparát nepatří mezi šampióny, a ten displej! Prokládané překreslování trvá na můj vkus a dnešní dobu až příliš dlouho, a vyjdete-li s fotoaparáte na světlo, zapomeňte na to, že na displeji něco uvidíte. Tady DC290 zklamal.

Jdeme do ateliéru

Ano, ateliér vidím jako pravé působiště Kodaku DC290. Rozměry a hmotnost jsou zde podružné, zpoždění se ztratí a s vyvážením bílé si pohrajeme, případně přizpůsobíme druh osvětlení. Když bude potřeba, můžeme i připojit externí blesk. Připojení k Internetu máme také po ruce, tak proč si někdy nestáhnout užitečný skript?

Trochu zamrzí cena. O Kodaku je sice známo, že nepatří k nejlevnějším, ale pozor – konkurence tvrdě šlape na paty. ■

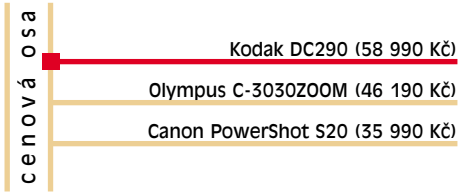

digitální fotoaparát
Kodak DC290

Zdroj: Foto-World
Telefon: (02) 67 20 55 18 **web:** www.fotoworld.cz
Cena: 48 352 Kč bez DPH • 58 990 Kč s DPH

typ: digitální kompaktní fotoaparát s pevně vestavěným objektivem typu zoom **rozměry:** 118 × 57 × 106 mm **hmotnost:** 525 g (bez baterií) **snímací prvek:** snímač CCD, 2,3 milionu bodů **výstupní rozlišení a formát:** 1901 × 1212, interpolované 2240 × 1500 bodů, JPEG, TIFF **paměťové médium:** karta Compact Flash **objektiv:** optický zoom 38–115 mm odpovídající kinofilmu, autofocus **expozice:** plně automatická s možností manuální korekce, časová automatika, manuální bez měření expozice **hledáček:** optický průhledový **monitor:** TFT barevný, úhlopříčka 5 cm **blesk:** vestavěný, rozsah 0,5–3,0 m **komunikační rozhraní:** USB, sériový port, IrDA, výstup video **napájení:** 4 ks tužkové akumulátory NiMH 1450 mAh, síťový adaptér **příslušenství:** paměťová karta 20 MB, akumulátory s nabíječkou, poutko, kabeláž, software **záruka:** 1 rok

vlastnosti a funkce, které fotoaparát podporuje nebo obsahuje: manuální zaostřování, sériové snímání, ukládání ve formátu TIFF, uživatelské nastavení bílého bodu, podpora nastavení tiskových parametrů ke snímku, panoramatické snímání, rozhraní USB

vlastnosti a funkce, které fotoaparát nepodporuje nebo neobsahuje: bodové měření expozice

shareware

WebGrabber 1.0 beta

www.kabestin.com
shareware

WebGrabber slouží ke stahování celých sad webových stránek. Sady jsou ukládány do paměti, přičemž jsou automaticky upravovány odkazy mezi jednotlivými stránkami a obrázky, takže celá sada může být prohlížena později i bez připojení k Internetu.

5outhPark 1.1

www.freepoc.de/5southpark.htm
freeware

Pokud jste unuděni k smrti a koukáte frustrovaně na displej svého Psionu, možná vám přijde vhod právě *5outhPark*, který dokáže připravit vzrušující chvíle i na běžném jednání. Pokud je *5outhPark* spuštěn, na popředí obrazovky se v nepravidelných intervalech objeví některá z postaviček drsného kresleného seriálu Městečko SouthPark a pronese některou z pozoruhodných hlášek, kterými je celý seriál docela proslulý. Jen si dejte pozor na baterie, občasné přehrávání zvukových souborů dá napájecímu systému vašeho přístroje zabrat. *Oh my God, they killed Kenny!*

NoMore 1.04

ourworld.compuserve.com/homepages/ahirst/nomore.htm
freeware

Pokud máte na svém Psionu nainstalováno mnoho aplikací a některé z nich využíváte jen občas, budete muset někdy

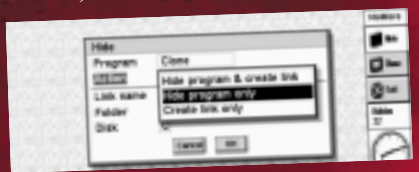

udělat pořádek nebo využít *NoMore*. Program dokáže málo používané aplikace odstranit z lišty *Extras*, ovšem i poté jsou přístupné bez nutnosti navštěvovat složku s programy. NoMore totiž vytvoří ve zvolené složce zástupce, který lze kopírovat volně po všech navštěvovaných složkách. Program ignoruje aplikace vestavěné v paměti ROM, ale jestli chcete skrýt i je, pak si na stránkách home.clara.net/tixy/psion/ stáhněte utilitu NoExtras, která to dokáže.

Petr Bohdan

s vizáží havířské lampy

Jiří Poláček

Datový projektor Compaq MP1600

Občas se v redakci objeví natolik zajímavý výrobek, že si nikdo neodpustí, aby jej neosahal a nepotěžkal. K takovým patří i *dataprojektor Compaq MP1600* – ten z nejmenších a nejlehčích.

Protiřečí si

První dvě písmena z názvu dataprojektoru, zkratka MP, značí *Microportable Projector*. V souladu s kategorizací projektorů z minulého čísla Mobilit však zůstaneme u přívlastku *osobní* – tak malý (papír formátu A4 má větší plochu), lehký (váží méně než dvoulitrové balení limonády) a přitom výkonný dataprojektor jen tak neuvidíte. Většina notebooků váží víc a potřebujete na ně větší tašku.

Samozřejmě, cena projektoru je úměrná jeho miniaturizaci a ani promítaný obraz není, především kvůli zobrazovací technologii, zcela prvotřídní. Je sice jasný a kontrastní i v průměrně osvětlené místnosti, nicméně s mírně vybledlými barvami a s občasnými půlsekundovými výpad-

ky při promítání videa. To už se však dostáváme k možnostem dataprojektoru, které přesahují rámec vlastního poslání – firemní prezentace pro maximálně osm, deset posluchačů.

Skromný navenek, bohatý uvnitř

Nuže konkrétněji: projektor je tak jednoduchý, jak by měl být. Obsahuje pouze dva vstupní konektory, jeden pro vstup z počítače, druhý slouží k připojení televizního panelu. Teprve s ním je možné připojit k projektoru také vstup z videa (kamery, přehrávače DVD), ať již skrze klasický konektor či zástrčku S-video. Tři z pěti tlačítek na boku projektoru slouží k nastavování vlastností obrazu (nebudeme-li spokojeni s automatickým vyladěním), přičemž možnosti jsou vskutku bohaté: jas, kontrast, ostrost, teplota barev, orientace obrazu, až dvaatřicetinásobná lupa … Velmi užitečnou funkcí je korekce lichoběžníkovitosti obrazu, v reálném nasazení se bude hodit i měřič promítnutého času, životnost lampy je udávána 1 500 hodin (výměnu zvládne uživatel sám). Nakonec překvapí vysoké rozlišení. Fyzické činí 1 024 × 748 bodů, komprimované až 1 280 × 1 024 bodů – to by vzhledem k rozměrům a použité technologii odhadoval málokdo.

A v praxi?

Projektor stačí připojit k počítači, Windows jej samy najdou a správně nainstalují. Obraz si bohužel neupravíte bez toho, aniž

byste s projektorem třepali, nemá totiž dálkové ovládání. Žádné jiné záludnosti však nemusíte očekávat – až na to, že vám MP1600 budou všichni závidět. ■

mobilní dataprojektor Compaq MP1600

Zdroj: Compaq Computer
Telefon: (02) 61 10 81 11, **web:** www.compaq.cz
Cena: od 189 000 Kč bez DPH

technologie: DLP, 1 čip DMD **fyzické rozlišení:** 1024 × 768 **komprimované rozlišení:** 1280 × 1024 **světelný výkon:** neuveden **rozměry:** 7,5 × 20 × 25 cm **hmotnost:** 1,9 kg **životnost lampy:** 1500 hodin **projekční vzdálenost:** 1–10,8 m **vstupy:** VGA; s televizním panelem i video a S-video **standardní příslušenství:** napájecí kabel, VGA-kabel, CD-ROM s utilitami

elektronoviny v dlani

Petr Sršeň

AvantGo – jak na něj a co do něj

Představte si, že jedete metrem do práce. Všichni kolem vás šustí papírovými novinami, zatímco vy si čtete aktuální zprávy na displeji svého kapesního počítače …

V Mobilitách jsme už několikrát psali o službě AvantGo. Pro pořádek lehce zopakuji, o co jde: každý den si díky ní můžete do svého kapesního počítače stáhnout aktuální články z nejrůznějších internetových zpravodajských serverů, které vás zajímají. Kromě kapesního počítače (v současnosti typu Palm nebo zařízení s Windows CE), který máte propojený se stolním PC, potřebujete už jen přístup k Internetu a program AvantGo, který zaručí, že při každé výměně dat se do vašeho kapesního pomocníka dostanou nejaktuálnější informace.

Každé internetové zpravodajství, které chce být dostupné v AvantGo, musí nabízet zjednodušenou verzi svých stránek s minimální grafikou. To je však věc jejich provozovatele a vás toto omezení vůbec nemusí zajímat.

Moje webová stránka na www.avantgo.com. Zde můžu přidávat nové kanály, upravovat a mazat staré, vytvářet vlastní

AvantGo postupně

Pokud chcete AvantGo používat, musíte učinit několik kroků. V první řadě zkontrolujte, jestli váš kapesní počítač komunikuje s PC, jestli můžete synchronizovat data. Poté se zaregistrujte na AvantGo (na adrese **www.avantgo.com**) a stáhněte si instalační program. Při jeho instalaci se řiďte pokyny.

Zbývá už jen vybrat, jaké informace budete chtít ve svém kapesním počítači mít. Existují dva

Tak vypadá AvantGo na kapesním počítači Palm před přidáním kanálů – v měřítku 1 : 1

způsoby, jak si kanál nastavit. První způsob je velmi jednoduchý: na webu, který AvantGo podporuje, najdete ten správný odkaz, kliknete na něj a na výzvu spustíte soubor, který se pod ním skrývá. Při další synchronizaci se obsah přihlášené stránky automaticky protlačí do kapesního počítače.

Do kapesního počítače pomocí AvantGo dostanete i takové weby, které jej přímo nepodporují. Je ale třeba počítat s tím, že zaberou mnoho paměti a jejich prohlížení nebude tak příjemné jako u optimalizovaných služeb. S výhodou lze využít textových verzí stránek, které některé weby (například iDnes) nabízejí. Konfigurace je u tohoto způsobu už trochu složitější: otevřete si v internetovém prohlížeči stránku AvantGo (**www.avantgo.com**) a přihlaste se pod jménem, které jste si zvolili při registraci. Na stránce uvidíte kanály, které máte přihlášené. Klikněte na odkaz „Create custom channel“. Zde vyplníte odkaz přímo na stránku, kterou chcete odebírat (např. *http:// www.idnes.cz/IdsKosile/slepci/prvni.asp?rub=domaci* pro textovou verzi domácího zpravodajství služby iDnes). Zadáte, do jaké hloubky se tyto stránky mají stahovat, zda chcete či nechcete přijímat obrázky (doporučuji obrázky zakázat, jsou velmi náročné na paměť). Na stránce jsou i další volby, kterými se ale už nemusíte zabývat. Nakonec nastavené hodnoty uložíte.

Vybrané české weby v AvantGo

České Noviny

www.ceskenoviny.cz (adresa webu)
www.ceskenoviny.cz/pda (adresa AvantGo)

České Noviny provozuje agentura ČTK. Nabízí šest různých kanálů: bleskové zpravodajství ČN (hlavní zprávy, počasí, počítače), poslední zprávy ČN (nejčerstvější informace z domova a zahraničí), širší zpravodajství ČN (podrobnější zprávy, počasí, počítače), Czech News Update (denní zprávy z ČR anglicky), týden v ČN (hlavní zprávy uplynulých sedmi dní), počasí a sníh (počasí a sněhové zpravodajství). Zpravodajství ČTK je velmi kvalitní, několikrát denně aktualizované.

Auto 99

www.4tone.com/Auto99/Auto99.html
shareware (15 USD), zatím pouze pro PPC

Všichni muži jsou dle reklamního sloganu nevěrní – se svými auty a ač to zní krutě, s programem Auto 99 na rozdíl od výročí svatby na výměnu oleje nezapomenete. A budete přesněji než v případě zákonné partnerky vědět, kolik vás plechová láska stojí.

Tak především, definujete si termíny různých pravidelných oprav a výměn tekutin. Jen občas zaznamenáte, kolik máte na tachometru, a program vás upozorní, jestli je třeba něco dělat. Udržujete si přehled o příslušenství a především do formuláře zaznamenáváte každé doplnění benzínu, návštěvu myčky apod. Poté už jen můžete pevně usazeni žasnout, kolik jste do svého auta „investovali".

win CE

PassKey

www.appstudio.com
shareware (18 USD)

Každý se na Internetu za nějaký čas začne ztrácet v množství přístupových jmen a hesel, které potřebuje pro přístup k různým službám (e-maily zdarma, elektronické obchody, softwarové archívy). Program PassKey umí udržovat seznam hesel a přístupových jmen. Je jedno, jestli jde o internetové služby, počítačovou síť nebo šetřič obrazovky. Ke každému přihlašovacímu jménu je možné kromě hesla uložit i případnou webovou adresu, identifikační číslo a hlavně popis. Všechny informace jsou uloženy v zašifrovaném souboru, při použití programu je možné vyžadovat heslo.

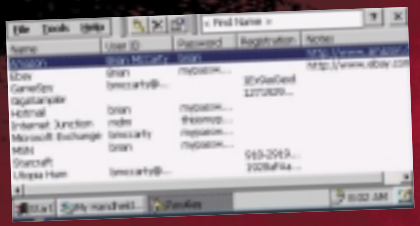

BigClock

www.grimes.demon.co.uk/BigClock/BigClock.htm
freeware, pouze pro PPC (mips), HPC (sh3)

I když nad svým kapesním počítačem s Windows CE zlomíte hůl, ještě jej nemusíte zahazovat. Můžete jej ještě použít jako velké digitální hodiny a kalendář. Program BigClock můžete použít i tehdy, když se vám vedle kolébky na stole už nevejde budík (zvuk si můžete vybrat).

Jan Roháč

E-Business

www.e-business.cz
www.e-business.cz/palm_howto.asp

Server je zaměřený na zpravodajství z oblasti elektronického obchodu, vychází velmi nepravidelně. Kanál AvantGo obsahuje posledních pět článků a pět krátkých zpráv.

E-Komerce

www.e-komerce.cz
palm.e-komerce.cz

Podobně zaměřený server, kde však každý pracovní den vychází pravidelně jeden článek. Kanál AvantGo obsahuje aktuálních deset článků a pět krátkých zpráv.

Grafika On-line

www.grafika.cz
www.grafika.cz/go

Český web věnovaný grafice – DTP, polygrafii, webdesignu, digitální fotografii, videu atd. Denně je publikováno kolem pěti článků, kanál AvantGo obsahuje aktuální články za poslední týden. U tohoto kanálu doporučuji vypnout obrázky, jinak zabere velmi mnoho paměti.

iPort

www.iport.cz
iport.cz/onas/iport-avantgo.html

Server, který denně přináší čtyři nové komentáře z oblasti politiky, ekonomiky, dále recenze počítačových her a filmů. Kanál AvantGo obsahuje články přibližně za poslední dva dny spolu s rychlým zpravodajstvím, událostmi dne a měnovými kurzy.

Mobil server

www.mobil.cz
www.mobil.cz/sluzby/mobilne.html

Web zabývající se mobilními zařízeními a telekomunikacemi. Denně zde vychází kolem pěti článků, které spolu s editorialem najdete v kanálu AvantGo. Opět doporučuji vypnout obrázky.

Neviditelný Pes

pes.eunet.cz
pes.eunet.cz/pes30.sub

One-man show Ondřeje Neffa, který zde trefně glosuje politické dění, příhody z vlastního života a ze života svého psa Barta. Kanál AvantGo obsahuje i stručný přehled zpráv.

Novinky

www.novinky.cz
www.novinky.cz/novinky.sub

Bulvárnější deník ze stáje firmy Seznam. Denně přináší okolo šesti článků nejrůznějšího zaměření. Kanál AvantGo obsahuje články za poslední den a úvodník.

Root

www.root.cz
www.root.cz/avantgo

Kvalitní server zaměřený nejen na operační systém Linux. Denně nabízí jeden nový článek, v kanálu AvantGo najdete asi patnáct posledních příspěvků.

Svět namodro

www.namodro.cz
svet.namodro.cz/avantgo.htm

Svět Namodro je deník, který přináší informace hlavně z počítačových oblastí. K dispozici je šest kanálů: Svět Namodro (všechny části Světa Namodro pohromadě), IT Namodro (jen počítačové články), Mobil Namodro (jen články o mobilní komunikaci), Magazín Namodro (zábava, lidská témata), Reklama Namodro (informace ze světa reklamy) a Press Namodro (tiskové zprávy).

Živě

www.zive.cz
zive.cpress.cz/r-art.asp?id=6002

Zpravodajství o počítačích a Internetu nakladatelského domu Computer Press. Denně přináší kolem osmi kvalitních článků všech počítačových směrů. Kanál AvantGo obsahuje vždy články za poslední den.

Jak na české kanály

Všechny tyto servery nabízejí soubor s příponou SUB, kterým si jednotlivé kanály přihlásíte (stačí kliknout na odkaz). Obvykle stačí hledat na úvodní stránce ikonku s textem „Čtěte nás mobilně", „AvantGo" a tak podobně.

Webové zpravodajství iDnes sice své stránky pro službu AvantGo nenabízí, je však snadné připravit kanál ručně podle stručného návodu uvedeného na začátku článku. iDnes totiž nabízí textovou verzi, kterou lze pro AvantGo snadno použít. Na iDnes upozorňuji proto, že obsahuje velmi kvalitní zpravodajství z domova a ze světa, mnoho komentářů, ale také různé přílohy (vaření, auto–moto atd.).

Aktualizovaný seznam všech českých kanálů AvantGo najdete také na adrese **www.trafika.cz/zmije2/nekam_kateg.asp?id=736**. ■

mobilní servis

mobility@cpress.cz

Lokální zprávy, přidržení hovoru

Martina Opršalová: *Vlastním telefon Siemens C25. Zajímalo by mě, jakým způsobem lze přidržet aktuální hovor a přijmout další. Nerozumím také položce CB zprávy v menu Pošta.*
Rostislav Kocman: Abyste mohla za stávajícího hovoru přijmout druhý, musíte si tuto funkci aktivovat v menu mobilního telefonu nebo kódem ***43#** zadaným tlačítky mobilu a odesláním. Když vám v průběhu hovoru někdo zavolá, telefon zapípá. Pro přijmutí či odmítnutí dalšího hovoru můžete použít funkční klávesy (popis funkce je na displeji), nebo:

- klávesu **2** pro přidržení stávajícího hovoru a přepnutí na druhý;
- klávesu **1** pro ukončení prvního hovoru a přijmutí druhého;
- klávesu **0** pro odmítnutí druhého hovoru.

Pokud již máte oba hovory aktivní, můžete mezi nimi tlačítkem **2** přepínat, tlačítkem **1** ukončit aktuální hovor nebo tlačítkem **0** ukončit oba.

V menu *CB zprávy* se povolujete příjem tzv. *lokálních zpráv*. Tyto zprávy jsou doručeny na všechny zapnuté mobilní telefony, které tuto službu mají povolenu a jsou v dosahu základnové stanice, která lokální zprávy vysílá. Teoreticky v okruhu nejvýš 30 km, prakticky je to mnohem méně. Lokální zprávy se vysílají na několika kanálech. V menu mobilního telefonu si také nastavujete, ze kterých kanálů chcete zprávy přijímat.

V České republice nejsou lokální zprávy příliš používané a protože užitečné informace se tímto způsobem nedozvíte, je lepší příjem těchto zpráv raději zakázat – mobil bude mít menší spotřebu energie.

Náhrada znaků při posílání e-mailu z textovky

Milan Čáp: *Čím můžu při odesílání e-mailu z mobilního telefonu v síti EuroTel nahradit znak _ (podtržítko), který systém odmítá přijmout?*
Rostislav Kocman: Tento znak můžete nahradit znakem **#** (křížek), který lze napsat na každém mobilním telefonu. Dalším znakem, který je možné nahradit, je @ (zavináč), pro nějž lze použít znak * (hvězdička). Běžný zavináč ale váš operátor neodmítne, zde jde spíš o zrychlení psaní. Upravená adresa *jarda_novak@email.cz* potom může vypadat *jarda#novak*email.cz*.

V textovce je možné odeslat všechny znaky abecedy (malé i velké), písmena a znaky ! " # & ‘ ( ) * + – . , / %.

Umí telefon ze zahraničí česky?

Richard Němeček: *Koupil jsem si v Itálii mobilní telefon (Nokia 7110). Nahraje mi do něj někdo české menu?*
Rostislav Kocman: Kupovat telefon v zahraničí je sice někdy finančně atraktivní, zvláště u velmi drahých modelů (předpokládám, že většina takových „dovozců“ svůj nový mobil na hranicích nadšeně neukazuje celníkům). Budete se ale muset spokojit s cizojazyčným menu.

bylo by to krásné

Celý Internet a s ním mnohá česká média byla v posledních týdnech zaplavena „užitečnou radou“ týkající se odcizených mobilních telefonů. Stačí prý jen operátorovi nahlásit kód, který zjistíte zadáním ***#06#** na mobilu. Operátor tento mobil zablokuje a zloději si nezavolá.

Bohužel to není tak jednoduché, jak si původní autor této hromadně šířené informace představuje. Tzv. blacklist, seznam kódů odcizených telefonů, u nás provozuje pouze EuroTel a je určen jen pro telefony s tarifními programy. Telefony z předplacených sad Go a všechny přístroje RadioMobilu tímto způsobem není možné zablokovat. Je to ale ještě složitější – telefon zablokovaný EuroTelem lze bez problémů použít v jiné mobilní síti u nás nebo v zahraničí. Vybavení profesionálové navíc u některých telefonů dokážou kód, na jehož základě se zablokování provede, změnit a celá ochranná operace je k ničemu.

Článek o kradených mobilních telefonech s užitečnými informacemi, co v případě odcizení dělat, jsme připravili do Mobilit 11/99. Tento článek najdete nyní na webu Mobilit, na adrese **mobility.cpress.cz/pdf/zlodeji.pdf**.

Marek Lutonský

wap

Expandia banka
wap.ebanka.cz/main.wml (česky)

Ve wapové verzi Expandia banky zjistíte stav svého účtu, poslední příjem a výdaj, převedete částku na jiný účet, založíte termínovaný vklad. Nevýhodou je, že tyto činnosti budete na rozdíl od telefonu se SIM Toolkitem činit za stále ubíhajících impulsů a budete je muset potvrzovat elektronickým klíčem. V době uzávěrky však Ebanka korektně pracovala pouze s WAPem Paegasu.

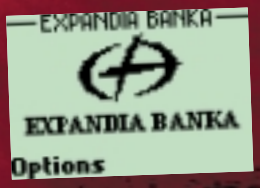

MSN Atlas
wap.atlas.cz (česky)

Wapový portál postavený nad službou MSN.Atlas. Kromě katalogu wapových stránek nabízí hledání firem a zboží, slučuje zpravodajství z několika zdrojů, nabízí počasí, televizní program atd. Jeho prostřednictvím si můžete přečíst poštu ve své e-mailové schránce.

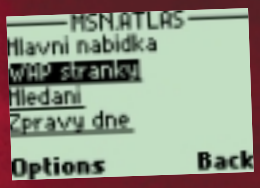

Mageo
www.mageo.cz (česky)

Známý diskusní server a jeho wapová verze. Můžete se zde přihlásit jako host nebo pod svou přezdívkou, přečíst si poštu, podívat se do svých oblíbených auditorií a případně i napsat příspěvek.

Jobpilot
wap.jobpilot.cz (česky)

Hledáte práci a potřebujete ji najít zrovna teď? Zkuste Jobpilot – nabídku volných pracovních míst. Chybičkou na kráse je, že o vybraném místě se skoro nic nedozvíte, prostřednictvím e-mailu budete odkázáni na webovou stránku s dalšími informacemi. Nebude potom lepší práci hledat přímo na Internetu?

Odkazy na vybrané wapové stránky najdete na wapových stránkách Mobilit – http://mobility.cpress.cz/wap/.

Výrobci se totiž pochopitelně takovým dovozům brání, a proto vám v žádném autorizovaném servisu český firmware (a tím i menu) do mobilu z ciziny nenahrají. Výjimkou jsou některé neautorizované servisy, kde s telefonem provedou téměř cokoli (ztrácíte tím ovšem záruku), a firemní servis Siemensu, kde vám do telefonu nahrají český firmware bez problémů. A navíc – pokud máte od telefonu zahraniční záruční list a přístroj je pořád v záruce, dostanete češtinu zdarma. Záruční listy Siemensu jsou totiž uznávány ve všech zemích, kde má firma svoje zastoupení. Jestliže záruční list nemáte nebo telefon už není v záruce, zaplatíte za český firmware přibližně 1 000 Kč.

jak sejmout obrazovku Palmu

Pro sejmutí obrazovky počítačů Palm je potřeba speciální program. Doporučit můžu např. **ScreenShot Hack 1.3**, který umožňuje sejmout aktuální obrazovku, zkonvertovat ji do formátu BMP a přenést do stolního počítače. Jedná se o hack, je tedy potřeba aplikace HackMaster (je standardně v dodávce s programem). ScreenShot je relativně stabilní, nicméně jednou přivodil totální zatuhnutí počítače, což si vynutilo hardwarový reset.

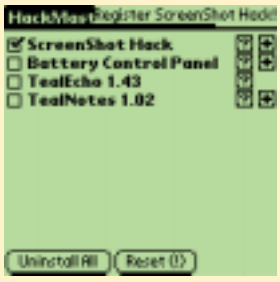

Obrazovka se snímá pomocí předem navoleného tahu (například spuštěním numerické klávesnice) a obrázek se okamžitě uloží. Pokud je třeba ho dostat do počítače, je nutné spustit synchronizaci a poté program ScreenShot2BMP, který obrázek převede do formátu BMP. Zbývá snad jen dodat, že výsledný obrázek má velikost 160 × 160 bodů.

ScreenShot Hack je možné stáhnout z adresy **www.palmgear.com** a jde o shareware, za který zaplatíte 10 USD.

Petr Sršeň

Zapomenutý bezpečnostní kód

SMS: *Zapomněl jsem bezpečnostní kód ke svému telefonu. Co mám dělat?*
Rostislav Kocman: Dostali jsme několik dotazů na toto téma. Různé značky telefonů mají přednastavený různý kód (konkrétně Nokia například 12345), můžete si jej však změnit. Při ztrátě nebo zapomenutí kódu musíte zajít do autorizovaného servisu, kde vám bezpečnostní kód k telefonu zjistí. Za tuto operaci budete muset zaplatit (řádově stovky korun) a do servisu nemusíte vůbec chodit, pokud od telefonu nevlastníte doklady (doklad o koupi nebo záruční list, nejlépe obojí). Bez nich vám seriózní servis kód nesdělí.

Který mobil do zámoří?

A. Stárek: *V Mobilitách 10/99 jste zveřejnili seznam telefonů, které je možné používat jak v Evropě, tak v USA. Můžete tuto tabulku doplnit, případně poradit, jak vybírat telefon použitelný na obou kontinentech?*
Rostislav Kocman: Původní tabulku je třeba aktualizovat jen o jediný telefon – *Motorolu Timeport P7389*, která podobně jako Motorola L7089 podporuje sítě GSM 900/1800 a americký typ PCS 1900. Liší se o prohlížeč WAPu a pár drobností; podívejte se na recenzi v těchto Mobilitách. Doplnit je možné také Ericsson, který většinu svých mobilních telefonů nabízí i ve variantě pro frekvence 900 a 1900 MHz. Při nákupu si ale dejte pozor, protože Ericsson telefony rozlišuje různými písmeny (např. GF 768 je jen pro GSM, CF 768 pro PCS 1900), jinak je nerozeznáte. Tyto telefony ale u nás těžko seženete.

telefony za oceán

V České republice jsou k dostání tyto telefony, které můžete použít i ve Spojených státech a Kanadě:

Telefon	podporované sítě
Motorola TimePort L7089	900/1800/1900
Motorola Timeport P7389	900/1800/1900
Ericsson i888	900/1900
Bosch World 718	900/1900

Nejlepší koupí budou zřejmě Motoroly – protože jsou triální, můžete je použít téměř všude. S ostatními telefony, které nemají podporu pro GSM 1800, si nezatelefonujete v některých modernějších evropských sítích.

Cestovatelům do zámoří možná pomůže web **www.gsmworld.com/gsminfo** kde lze najít aktuální mapy pokrytí – v USA a Kanadě rozhodně není signálem GSM pokryto celé území.

WAP Paegasu je jen pro telefony

Jan Pur: *V posledních Mobilitách píšete, že k wapovým stránkám Paegasu se není možné připojit odjinud než z telefonu v síti Paegas. To se nemůžu připojit ani z počítače připojeného k Internetu přes mobil?*
Rostislav Kocman: Nemůžete, protože wapové stránky pro uživatele sítě Paegas jsou personalizovány. K jejich celé struktuře můžou přistupovat jen uživatelé ze svého mobilního telefonu. Pokud se pokusíte připojit k adrese wap.paegas.cz z Internetu, dostanete se jen k jedné části wapové struktury – k informacím o prodejnách, nabídce, zkrátka k upraveným informačním stránkám, které znáte z Internetu, z adresy **www.paegas.cz**.

Starší Mobility jsou na webu

Zdeněk Rybář: *Kde se dají sehnat starší čísla Mobilit?*
Rostislav Kocman: V elektronickém formátu PDF je najdete na webu Mobilit **mobility.cpress.cz**. Kdo nemá možnost stahovat přibližně dvoumegabajtové soubory, možná přivítá CD Computeru 8/2000, kde se Mobility v PDF také objeví.

T9 není česky

Jan Horák: *U mobilního telefonu Nokia 3210 se mi velice líbí systém T9 pro psaní textových zpráv. Vadí mi ale, že pro něj neexistuje český slovník. Bude se někdy dodávat?*
Rostislav Kocman: V současnosti systém T9 neobsahuje český slovník a v dohledné době se nechystá ani jeho uvedení. Nicméně konkrétně u telefonů Nokia můžete ukládat vlastní slova (až několik set slov) do uživatelského slovníku, který funguje stejně jako vestavěný.

Technologii T9 však nevlastní Nokia, která ji u nás představila mezi prvními, ale nezávislá společnost *Tegic Communication* (www.t9.com), která zajišťuje slovníky a poskytuje tuto technologii výrobcům mobilních telefonů a kapesních počítačů.

Podobný způsob psaní ve svých lepších telefonech nabízí i Motorola. Její systém iTAP bude i v české verzi.

víš, kde je tvoje základnová stanice?

Chcete-li vědět, jestli je v místech, kde se pohybujete, signál sítě Oskar, nemusíte si kvůli tomu pořizovat kartu. Podívejte se na webovou adresu **mujweb.cz/www/vladimir_bily/btscm.htm**, kde najdete neoficiální, ale velmi vyčerpávající seznam základnových stanic (BTS) třetího mobilního operátora.

Podobný seznam pro síť Paegas je na adrese **info.lantanet.cz/gsm/pg_cells.phtml**, pro stanice EuroTelu navštivte **info.lantanet.cz/gsm/et_cells.phtml**. Znovu připomínám, že obsah těchto databází nezajišťují mobilní operátoři, jde o neoficiální seznamy.

Marek Lutonský

Jak je to s napájením Nokia 3210

Jiří Michalejko: *Nabíjel jsem telefon Nokia 3210. Po nabíjení, které trvalo šest hodin (je to normální?), jsem mobil odpojil z nabíječky a chtěl jsem si přehrával melodie. Nechtěl jsem vybíjet baterii, takže jsem znovu připojil nabíječku a předpokládal, že mobil bude napájen ze sítě. Kupodivu však znovu začalo dobíjení …*
Rostislav Kocman: Doba, po kterou se telefon nabíjel, je u Nokia 3210 standardní – opravdu se pohybuje kolem šesti hodin, v závislosti na tom, jak moc je vybitá baterie a jestli telefon nabíjíte vypnutý nebo ne. U telefonů Nokia cestovní nabíječka nefunguje jako síťový adaptér, a proto se energie i při dobíjení odebírá z baterie. Vaše zjištění se proto nevymyká normálu.

Grafické logo operátora na displeji

Michal Schaller: *Můžu si do každého mobilu, který má grafický displej, nahrát logo operátora? Zkoušel jsem to konkrétně s Boschem 607 a textovým dotazem na číslo Paegasu 4616 s parametrem LOGO. Žádné logo se mi ale na displeji neobjevilo.*
Rostislav Kocman: Na jiný telefon než na současné mobily Nokia tímto způsobem logo nepošlete – nebo pošlete, ale telefon nic neudělá. Logo navíc nemůže být na každém grafickém displeji. Jednou z výjimek jsou u nás velmi rozšířené Siemensy S10 a S25. Do druhého si logo můžete dohrát s pomocí speciálních programů, logo pro S10 vám nahrají v servisu Siemensu (Evropská 33, Praha).

V této souvislosti upozorňujeme na novou službu na webové adrese **www.nabit.cz**. Můžete si zde vybrat jedno ze stovek log a zadarmo si jej nechat poslat na svůj telefon Nokia.

I mezi bateriemi AAA jsou rozdíly

Pavel Rýdl: *Vložil jsem do svého mobilu Alcatel namísto originální baterie tři články AAA, jak je uvedeno v manuálu. Telefon se ale samovolně vypíná, někdy již po zapnutí a zadání kódu PIN. Později jsem zkusil vložit do telefonu jiné baterie a vše fungovalo, jak má být. Jediný rozdíl mezi bateriemi byl v tom, že ty první byly nabíjecí (Pure Energy), zatímco druhé ne. Byl problém způsoben nabíjecími bateriemi?*
Rostislav Kocman: Na řešení problému jste experimentálně přišel sám. Nabíjecí baterie jsou totiž trošku jiné, než baterie na jedno použití. Napětí jednoho článku je u nich 1,2 V, na rozdíl od 1,5 V u nedobíjecích baterií. Vámi použité baterie Pure Energy se

nuance mezi Alcately

Zdá se, že nejen našim redaktorům, ale i čtenářům pořádně zamotává hlavu Alcatel s telefony, které na pohled vypadají stejně, ale mají různá označení. V nabídkách se můžeme setkat s telefony Alcatel One Touch: Easy db, Club db, Max db, Gum db, View db.

Mezi těmito telefony není téměř žádný rozdíl. První čtyři mají stejný dvouřádkový displej, jen View db má displej třířádkový. Funkce jsou shodné stejně jako rozměry či hmotnost, používané baterie nebo výdrž. Jediný, zato podstatný rozdíl je v ceně, v barevném a designovém provedení. Záleží totiž na samotném prodejci (operátorovi), jak bude telefon prezentovat. Pokud se tedy rozhodujete pro některý z duálních Alcatelů, klidně se orientujte podle barvy a ceny – jinak jsou totiž téměř stejné.

Rostislav Kocman

navíc trochu liší i od jiných nabíjecích baterií, proto s nimi zřejmě váš telefon odmítá pracovat (není na ně připraven).

Jak si předplatit Mobility

Pavel Šroubek: *Mám předplacený Computer do konce roku. Budou mně chodit Mobility i po jejich osamostatnění?*
Rostislav Kocman: Ano, Mobility vám budou chodit až do konce vašeho aktuálního předplatného. Pokud si budete předplatné Computeru prodlužovat, za Mobility k němu připlatíte jen 100 Kč. Předplatné samotných Mobilit vás přijde na 149 Kč.

chcete se o GSM dozvědět víc?

Na českém Internetu je v provozu několik e-mailových konferencí věnovaných mobilním telefonům. Nezaleknete-li se někdy odborného tónu a nebude-li vám vadit stovka příspěvků každý den, přihlaste se do „GSM konference na Silicon Hill" (je v češtině).

Stačí, když na adresu **listserv@sh.cvut.cz** pošlete e-mail, v jehož těle uvedete pouze **subscribe gsm**, nic jiného. Podobným způsobem se odhlásíte – v těle e-mailu zaslaného na stejnou adresu napíšete **unsubscribe gsm**.

Další konference zaměřené na méně všeobecná mobilní témata (například konkrétní telefon, služba apod.) najdete na Pandoře (**www.pandora.cz**) v sekci **Počítače, hardware a mobily**.

Za kolik je wapování na Palmu

Igor Hromádka: *Chtěl bych vyzkoušet WAP v síti Paegas. Nemám wapový telefon, ale vlastním telefon Siemens S25 s předplacenou kartou Twist, kapesní počítač Palm IIIx a mám nainstalovaný potřebný prohlížeč. Budu za WAP platit zvýhodněnou sazbu 2,80 Kč za minutu, nebo to bude víc?*
Rostislav Kocman: V tomto případě se budete muset nejdříve připojit k Internetu a teprve poté budete moci wapovat. Takže budete platit sazbu Paegas–Paegas, což je u Twistu ve špičce i mimo ni 5 Kč za minutu (ve večerních hodinách 2,80 Kč). S vaším řešením se také nedostanete do personalisovaných stránek Paegas WAPu, ke kterým mají přístup jen uživatelé wapující z mobilních telefonů.

Rodeo momentálně nepracuje

Tomáš Kozel: *Kde se dozvím nějaké informace o systému Rodeo? Funguje tento systém vůbec?*
Rostislav Kocman: Informace se dozvíte na webové adrese **www.rodeo.cz**. Rodeo je v současnosti mimo provoz. Důvody jsou především finanční, protože odesílání krátkých textových zpráv přes veřejné brány textových zpráv operátorů je vzhledem k objemu zpráv nemožné a odesílání placených textovek je pro provozovatele neúnosné. V současnosti se celý systém přepracovává a hledá se jiný finanční model.

Profily a Siemens S25

Michal Politzer: Mobilní telefon Siemens S25 nabízí tři profily: normální (menu 3–1–1), tichý (3–1–2) a hlasitý (3–1–3). V každém je uloženo nastavení pro melodii a hlasitost vyzvánění pro běžná volání a volání z červeného seznamu, alarm a zprávy. V profilu je uloženo také zapnutí vibrací a zvuk tlačítek. Snadno tedy můžete určovat, jak se v různých situacích bude telefon chovat. Mnohem snáze se vám ale profily budou přepínat, zapnete-li *expertní mód* (menu 9–8–3), se kterým lze potom volby typu Zap/Vyp přepínat tlačítkem *Změnit* a tlačítko pro hlasitost na boku přístroje vyvolává přímo nabídku pro přepínání profilů.

Pro který mobil se rozhodnout

Rostislav Kocman: Jestliže se nemůžete rozhodnout mezi několika mobilními telefony, může vám pomoci Internet. Na stránkách RadioMobilu (**www.paegas.cz/rdmnet/data/telefony/compare.asp**) můžete porovnat technické parametry až tří mobilních telefonů najednou. ■

zvonění pro mobily Nokia

Na webové adrese **www.yourmobile.com** si můžete vybrat z množství vyzvánění a zdarma si jej nechat poslat na svůj mobilní telefon Nokia.

mobility@cpress.cz

Nerozumíte si se svým mobilním telefonem, kapesním počítačem nebo digitálním fotoaparátem? Napište svůj problém na adresu **mobility@cpress.cz.**

Dotazů je však tolik, že se nemůžeme všem individuálně věnovat. Na vybrané dotazy odpovídáme na stránkách časopisu. Děkujeme za pochopení

přehled inzerce

3Com, Praha 13
AT Computers, Ostrava 21
Cellular Star, Staré město 43
Comdis, Ostrava 17
Computer Press, Brno . . . 5, 20, 28, 35, 37, 41
Conquest, Praha 44
Contactel, Praha 19
Český Mobil, Praha 9
Fincom, Hradec Králové 29
Hykš mobil, Brno 23
CHG Toshiba, Brno 14
ISC Communication, Praha 31
ISC Communication, Praha 35
Nokia, Praha 2
Schuss, Praha 41
Siemens, Praha 7
SWS, Praha 33

příští Mobility vyjdou 18. května

Témata: mobilní telefony ve firmě, mobilní navigace, digitální videokamery (+ test přístroje Canon)
Recenze: mobil Benefon Twin, zkušenosti s používáním telefonu Nokia 7110 a další

mobility

měsíční průvodce uživatele mobilních zařízení
mobility.cpress.cz • mobility@cpress.cz

REDAKCE

(e-mailové adresy většiny níže uvedených osob jsou tvořeny podle vzoru prijmeni@cpress.cz, není-li uvedeno jinak)

Vedoucí skupiny časopisů Tomáš Baránek
Šéfredaktor Marek Lutonský
Zástupce šéfredaktora Rostislav Kocman
Titulní strana Martin Sodomka (info@ms-studio.cz)

Redakce
Petr Broža, Tomáš Holčík, Petr Lindner, Jan Roháč, Richard Voigts, David Kolaja

Stálí spolupracovníci
Tomáš Baránek, Jan Březina (brezina@grafika.cz), Pavel Knapp, Roman Smělý, Lukáš Mikšíček (miksicek@redgrep.cz),
Manažerka skupiny časopisů Soňa Teršlová
Marketing Jaroslava Peřinová, Lenka Vlčková

VÝROBA A DISTRIBUCE
Vedoucí produkce Petr Vaněk
Produkce Svatopluk Bartík, Markéta Válková
Sazba Aleš Kalina
Osvit Mirek Zachrdle
Vedoucí distribuce Petr Kalný
Distribuce Jitka Veselá (jvesela@cpress.cz)
Vedoucí ekonomického oddělení Renata Svobodová

PŘEDPLATNÉ
Předplatné pro ČR Radka Veselá
tel.: (05) 46 12 21 16
Předplatné pro SR Magdalena Slováková
tel.: +421 (7) 44 45 20 48

ADRESA REDAKCE
Computer Press Brno, náměstí 28. dubna 48, 635 00 Brno-Bystrc
tel./fax: (05) 46 12 21 11, (05) 46 12 21 12
e-mail: mobility@cpress.cz

INZERCE
Produktový manažer Karel Kapinus
Vedoucí obchodního týmu Rudolf Volný
Asistentka obchodního týmu Radana Houšková

Computer Press Praha
Karel Kapinus, Andrea Balonová
Pod Vinicí 23, 143 00 Praha 4-Modřany
tel.: (02) 61 31 39 30–3, fax: (02) 61 31 39 34

Computer Press Brno
Ivana Srostlíková, Luďka Šikralová
náměstí 28. dubna 48, 635 00 Brno-Bystrc,
tel./fax: (05) 46 12 21 11, (05) 46 12 21 12

Computer Press Ostrava
Rudolf Volný, Pavel Illichmann
Fráni Šrámka 5, 709 50 Ostrava-Mar. Hory
tel.: (069) 662 46 59, fax: (069) 663 47 34

Computer Press Bratislava
Petra Pancáková (pancakova@cpress.sk)
Hattalová 12/A, 831 03 Bratislava
tel.: +421 (7) 44 45 20 48, +421 (7) 44 25 17 20,
fax: +421 (7) 44 45 20 46

computer press
VŠECHNY CESTY K INFORMACÍM

VYDAVATEL
Computer Press, a. s.
Praha 4, Hornocholupická 22
Předseda představenstva Jiří Hlavenka
Výkonný ředitel Karel Kalný
Obchodní ředitel Petr Samšuk

TISK Moraviapress, a. s.

REGISTRACE ISSN 1212-9879, MK ČR 8437
Rozšiřuje PNS a soukromí distributoři. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p. OZJM Ředitelství v Brně č. j. P/2–4623/96 ze dne 12. 11. 1996. Podávanie novinových zásielok pre Slovenskú republiku povolené RPP Bratislava, č. j. 485–RPP/95 zo dňa 20. 1. 1995.

(c) Computer Press, a. s.